Europos LIETUVIS

Nr. 12 (1402) Londonas, 1978 m. kovo 21 d. XXXII metai

Sveiki sulaukę Šventų Velykų !

Kančia ir Prisikėlimas

1 ——

Šiandien pasitaiko krikščionių, kurie, gyvendami smurto bei žiaurybių tikrovėje, nori tyliai praeiti pro pagrindinį Evangelijos kelrodį — kryžių.

Jie nevengia sentimentaliai pabyloti apie „švelnųjį Nazarietį", pabrėžti jo nuoširdžią filosofiją, poetinius išsireiškimus, idealią gyvenimo ir minties programą. Jiems ir tobulybės kelias yra Teresėlės rožėmis bei Kazimiero lelijomis nuklotas.

Sklaidydami šv. Raštą, gėrisi Kalno pamokslo idiliškais išsireiškimais, sūnaus palaidūno šviesia atomazga, bet, susidūrę su „kietais" Kristaus žodžiais — „Žmogaus Sūnui reikės daug kentėti; jis bus seniūnų, aukštųjų kunigų bei Rašto aiškintojų atmestas, nužudytas ir trečią dieną prisikels" — su šv. Petru prieštarauja, kad taip negali atsitikti

Gėrėdamiesi Atsimainymo nuostaba, tarsi saule žėrinčiu Kristaus veidu, nejaukiai jaučiasi, skaitydami apie pažeminantį plakimą, stumdymą ir kryžiavimą, tarsi nežinotų iškilių pranašų pranašysčių. Tokie žmonės primena jau krikščionybės pradžioje atsiradusią docetų sektą, skelbusią, jog Kristaus kūnas nebuvęs toks kaip mūsų ir išadoje — jo kančia bubusi tariama: alegorinė, simbolinė.

Nutylint Kristaus kančią, mūsų laikais mėginama religines apeigas paversti triukšmingais karnivalais, palydimais modernia muzika, plojimais, net šokiais. Sevilijos katedroje ligi šių laikų didžiųjų švenčių metu šokama šventovėje. Dalyvaudami mišiose, aukojamose gimtąja kalba, ne visada choraliniais atsakymais įsijungdami į Auką, tikintieji kartais nusiskundžia iškilmingumo stygiumi, tarsi mūsų ryšio su Dievu glaudumas priklausytų ceremonijų žvilgėjimo ir garsumo.

2 ——

Tie, kurie išpažįsta Kristų, nesidrovi kryžiaus nei ant kambarių sienų, nei ant kaklo. Tačiau jie nėra defetistai, suvedą tikėjimą į kančią ir kryžių.

Jie atmeta hindų filosofiją, jog gyvenimas esąs bausmė, kurios galima atsikratyti tik po mirties, įžengus į nirvanos tylumą. Nukryžiavimas jiems nesudaro tikėjimo kulminacijos, nes viltingai apmąsto Jėzaus Kristaus ir savo pačių prisikėlimą. Ne nirvana — glūdėjimas rimtyje, bet amžinas džiaugsmas — dieviškoji Šviesa, apšviečianti jų buvusias sutemas — jų viso gyvenimo tikslas.

Antano Giedriaus užsilikusiame rankraštyje užtikau „Pamišėlio" poemą, kurioje jautrios dvasios kūrėjas atgamina Šopenhauerio desperatiškos filosofijos, o taipgi Sokrato, niekad negirdėjusio apie krikščionių viltį, Wordswortho žodžiais betariant, „nusivylimo gelmes", įsikūnijusias modernaus žmogaus buityje:

— Ak, Viešpatie! Tu laimės man ir džiaugsmo žiupsnelį tedavei, o skausmo ir kančios užkrovei kalną. Ant menko padarėlio — kalną! Didžiulį kalną! Kodėl? Už ką?..

Prancūzų rašytojas Fr. Mauriac, liesdamas gyvenimo kryžiaus problemą, mini šv. Paulių, keliavusį į Korintą „su silpnybe, su baime ir dideliu drebėjimu", kurį Mokytojas tartum atplėšė nuo jo paties. 42 m. jis „buvo pagautas ir iškeltas iki trečiojo dangaus... ir girdėjo slaptingus žodžius, kurių nevalia žmogui ištarti". Rašytojas po to pastebi, kad Pauliaus ištikimybės — kaip ir tūkstančių kankinių, jų tarpe daugybės mergaičių (atsiminkime N. Sadūnaitę!), jaunų vyrų ir net vergų — nebūtų galima įsivaizduoti be aiškių ženklų, kad jų Viešpats ir jų Dievas buvo drauge su jais ir juose.

Norėdamas paaiškinti Dievo akivaizdžią pagalbą, F. Mauriac cituoja realistą istoriką Duchesne, kuris to kitaip neišaiškina kaip tik pirmųjų krikščionių stiprios, persekiojamos ir nekenčiamos doktrinos triumfu „nematomo Dievo esimu": „Tam tikrais atžvilgiais Jėzus buvo su jais kartu. Jis šv. Eucharistija gyveno savo tikinčiuosiuose. Charizmų, pranašysčių, vizijų, ekstazių ir stebuklingų pagydymu malonėmis jie palaikė tarsi antrąjį ryšį su neregimu dieviškumu. Visa tai pasireiškė krikščionių grupėse ir atskiruose asmenyse religiniu intensyvumu, užsidegimu, kurių įtaka turi būti vertinama kaip stipriausia atsivertimų pagalba".

3 ——

Gal būt, norint džiaugsmu spinduliuoti, neverta giliai mąstyti. Tačiau kaip galėjo džiūgauti ir pragaro „Diev. komedijoje" neminėti Italijos tremtinys Al. Dante, kai jam, pasak J. M. Gillis, gimtasis kraštas atrodė pragaru.

Florencija nekėlė jam džiaugsmo nei grožiu, nei garsu. Per daug matė, per daug žinojo, per daug kentėjo. Matė vyrus, deginamus turgavietėse už panašius į jo nusikaltimus, priešinantis diktatūrinės partijos potvarkiams. Nors gyveno du šimtmečius prieš Savanarolą, žinojo nemaža savanarolų mirčių žiaurių tironų sprendimu. Žinojo vargšų priespaudą, kurios įrankiais buvo jo ir kitų miestų galingieji. Pažino bjaurią hipokrizę kilmingųjų, kurie vaizdavosi meno ir religijos globėjais. Žinojo klastingą sistemą, kuria buvo paremtas Florencijos, Pizos ir Paduos ekonominis išnaudojimas.

Dante nebuvo stoikiškas, apatiškas šios klastos akivaizdoje. Negalėjo būti „ramus, abejingas likimui", nes juo netikėjo. Pagrindinė „Diev. komedijos" mintis — žmonės turi būti atsakingi už savo veiksmus ir jiems bus atlyginta už jų darbus — gerus ar blogus — jei ne čia, tai anapus.

Nors buvo juokiamasi miestų gatvėse, jog Dante buvęs pragare, tačiau niekur, išskyrus Apokalipsės, taip įspūdingai neaprašytas amžinybės žavesys kaip jo kūrinyje. Poeto dangus ir pragaras buvo jo jautrioje širdyje.

Šiuo metu pavergtos Lietuvos tikintieji glaudžiasi prie Bažnyčios ir tikėjimo, nepaisydami persekiojimų ir kančių. Jie žino, ką tai reiškia ištikimybė kryžiui. Žino, kad po nukryžiavimo ateina prisikėlimas.

Ir mes, kaip ir tremtinys Dante, žinome, kokia klastinga sistema terioja mūsų miestus ir kaimus: nėra vilties juose pasidžiaugti sąžinės ir įsitikinimų laisve.

Prisikėlęs Kristus nenori, kad mes, užmiršę savo atsakingumą, liktume ramūs ir „abejingi likimui", atmindami, kad kryžius, pasak Maironio, žada gyvastingumą ir prisikėlimą.

J. Kuzmickis

Mielam tėvui Lietuvoje staiga mirus, JONĄ VIKANĮ ir jo žmoną giliai užjaučia

Londono choras

STALININĖ KRITIKA

Maskvos intelektualai su nerimu laukia, kas seks po puolimų, kurie pastaruoju laiku pasirodė sovietų laikraščiuose prieš teatro režisierių Liubimovą ir kompozitorių G. Roždestvenskį.

Stebėtinai aštriai savo kolegą G. Roždestvenskį puolė Bolšoi operos vyr. dirigentas Algis Žiūraitis, kuris, kaip pastebi „The Times" korespondentas, yra lietuvis ir pasiėmė ginti „rusų kultūrinį palikimą". Jis pasmerkė Čaikovskio operos „Pikų Dama" naują pastatymą. Esą G. Roždestvenskis, moderniškai pastatęs žymaus rusų komozitoriaus tautinę operą, padarė iš jos amerikinio stiliaus operetę.

Naujas pastatymas yra ruošiamas operos gastrolėms Paryžiuje.

ATĖMĖ PILIETYBĘ

„Izvestia" pranešė, kad Sovietų valdžia atėmė pilietybę pasižymėjusiam rusų čelistui Mstislavui Rostropovičiui ir jo žmonai, operos solistei Galinai Višnevskajai, kurie šiuo metu gyvena Amerikoje.

Mį. Rostropovičius išvyko iš Sov. Sąjungos 1974 m. ir šiuo metu driguoja Valstybinį Simfonijos orkestrą Vašingtone. Sov. valdžios įsakas, paskelbtas kovo 15 d. Maskvoje, sako, kad Rostropovičius ir Višnevskaja „užsiėmė nepatriotine veikla ir šmeižė Sovietų santvarką bei SSSR piliečio statusą".

M. Rostropovičius, pasižymėjęs muzikiniais gabumais nuo jaunystės, Sov. Sąjungoje gyveno gana ištaigingai. Bet vėliau jis susipažino su A. Solženicynu ir davė jam pastogę savo dačoje netoli Maskvos. 1970 m. jis parašė sovietų spaudoje laišką, norėdamas apginti persekiojamą rašytoją.

Pasaulyje

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

STATE DEPARTAMENTO LAIŠKAS VLIKO PIRMININKUI

VLIKo valdybos pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas gavo tokio turinio laišką iš Valstybės departamento sąryšy su jo pasiųstu pareiškimu prezidentui Carteriui VLIKo seimo proga:

Gerbiamas Daktare Valiūnai,

Prezidento Carterio vardu, noriu padėkoti Jums už atsiųstą pareiškimą, liečiantį Baltijos valstybių laisvę ir apsisprendimo teisę.

Laisvo apsisprendimo teisės sąvoka mūsų tautoj turi gilias šaknis: dar prieš prezidentą Wilsoną, kuris Versalio taikos konferencijoj 1919 metais, viename iš savo 14 punktų aptarė laisvo apsisprendimo sąvoką, prezidentas Monroe, 1820 metais ragino to meto Europos galybes netrukdyti naujom respublikom spręsti savo politinius likimus.

Lapkričio 14 dieną, mūsų atstovas Belgrado konferencijoje, kurioje tikrinamas Helsinkio Baigminio akto įgyvendinimas, kalbėjo konferencijoj, atkreipdamas dėmesį į Baigminio akto VIII punktą, kuriame aptariamos žmogaus teisės ir laisvas tautų apsisprendimas. Jis griežtai tvirtino, kad „amerikiečiai negali pritarti ar suprasti dar kai kurių jaučiamą, atrodo, būtinumą užmesti savo vidines ir/ar išorines santvarkas kitiems".

Kartu jungiu Valstybės departamento leidinį, liečiantį Baigminio akto principų deklaraciją, kuriame yra skyrius, aptariantis JAV politiką Baltijos valstybių atžvilgiu.

Būkite tikri, kad pastangos ir toliau palaikyti laisvo apsisprendimo principą, bus tęsiamos.

Pasirašė Hodding Carter III Sekretoriaus Padėjėjas Viešiesiems Reikalams ir Departamento Kalbėtojas

Ištraukos iš Valstybės departamento leidinio, kurios liečia Pabaltijo valstybes:

JAV užtikrina, kad saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijoje nepakeitė savo politikos, nepripažinti Baltijos valstybių jėga inkorporavimo į SSSR. Mūsų politika buvo patvirtinta prezidento 1975 metų liepos mėnesį, Helsinkio konferencijos išvakarėse ir 1976 metų vasario 19 dienos laiške estams-amerikiečiams... Vyriausybė teigiamai reagavo į atstovų rūmų ir senato rezoliucijas — nedaryti jokių pakeitimų JAV nepripažinimo politikoj. (ELTA)

KUN. K. PUGEVIČIUS IŠAIŠKINA ARKIVYSKUPUI CASAROLIUI LIETUVIŲ POŽIŪRĮ

Britanijos katalikų leidžiamasis „The Tablet" kovo 4 d. rašo, kad JAV neseniai lankėsi Vatikano tarybos viešųjų Bažnyčios reikalų sekretorius arkiv. Agostino Casaroli ir savo pareiškimuose gynė Vatikano laikyseną santykiuose su Rytų Europos komunistiniais režimais. Jis sakė, kad Bažnyčia, „žmoniškai šnekant, tereikalinga tik truputėlio tikros laisvės" ir kad šv. Sostas kaip tik to ir siekias, kreipdamas iniciatyvą į rytus.

Atsakydamas į tokį pareiškimą, Brooklyne įsikūrusios Lietuvių katalikų religinės pagalbos vedėjas kun. K. Pugevičius pateikė „Lietuvių katalikų bažnyčios kronikos" Nr. 28 ištraukas, pagal kurias Vatikano Rytų politika „yra padariusi didelės žalos Bažnyčiai Rytų Europoj".

Leidinyje cituojamas Vatikano argumentas, jog diplomatiniai ėjimai sulaiko, kad komunistiniuose kraštuose katalikai nesunaikinami. „Mūsų įsitikinimu", atsakoma kronikoje, „ne diplomatinės pastangos sulaiko juos nuo žiaurumų vykdymo, bet būtinumas skaitytis su didžiųjų valstybių galia, su pasaulio ir savo krašto viešąja nuomone ir su baime susilaukti naujos Nuernbergo bylos".

Toliau esą pateikiami kaltinimai vyskupams, bendradarbiaujantiems su komunistiniais režimais. Sovietų vadai, sako, trokšta diplomatinių ryšių su šv. Sostu, nes tuo būdu tikisi susilaukti katalikų Bažnyčios nuolaidų, jie net gali imti subtiliau persekioti Bažnyčią, ypač naudodamiesi jiems pasidavusių Bažnyčios vadų paslaugomis.

Kun. K. Pugevičius pareiškęs, kad lietuvių požiūris į Vatikano Rytų politiką sutampa su kitų tautybių požiūriu. „Ištikimi katalikai Ukrainoje, Vengrijoje, Čekoslovakijoje, Kroatijoje, Gudijoje ir kitur tą patį sako. Niekas nekelia klausimo dėl Vatikano Rytų politikos architektų motyvų gerumo. Mes tik rimtai būgštaujame dėl jų sprendimų", pasakęs jis.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENOS PAMINĖJIMAS SENATE IR ATSTOVŲ RŪMUOSE

Vasario 21 dieną Amerikos senate ir atstovų rūmuose buvo paminėta Lietuvos Nepriklausomybės diena. Senate paminėjimas įvyko iš ryto, kai tik senatas susirinko posėdžio. Prisiminęs 60-tąsias metines, ilgesnę kalbą pasakė senatorius Percy iš Illinois. Toliau kalbėjęs senatorius Dole į savo pasisakymą įtraukė ištraukas iš savo kalbos, pasakytos Belgrado konferencijoje, kur jis iškėlė Pabaltijo tautų laisvo apsisprendimo klausimą. Taip pat kalbėjo pirmasis Amerikos astronautas, senatorius demokratas Glenn, senatorius Schweiker iš Pennsilvanijos ir dieną anksčiau senatorius Curtis iš Nebraskos.

Atstovų rūmuose Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas buvo pradėtas 12 valandą gražia invokacija, kurią sukalbėjo kunigas dr. Algirdas Jurėnas iš Maino. Jis kreipėsi į visus, prašydamas pasimelsti už lietuvių tautą, kuri jau daugiau kaip 30 metų yra netekusi nepriklausomybės. Minėjimą atstovų rūmuose pravedė kongresmanas Flood. Apie Lietuvą pasisakė 25 kongresmanai, jų tarpe tokie įtakingi ir pasižymėję veikėjai, kaip kongresmanas Rodyno ir kongresininkė Millicent Fenwick iš New Jersey. Ypač įdomią kalbą pasakė kongresmanas Wydler, savo pasisakyme aptaręs įvykius, vaizduojamus filme apie Simą Kudirką ir paminėjęs Balio Gajausko 1976 metais paskelbtus pareiškimus bei jo bylą. Kongresmanas Wydler iškėlė lietuvių tautos vargus ir jos lūkesčius. Kiti pasisakiusieji atkreipė dėmesį į gilią Lietuvos istoriją, aptardami Lietuvą kaip vieną iš senųjų valstybių, turinčių turtingas tradicijas.

Nuo vasario 2 iki 21 dienos imtinai, atstovų rūmuose apie Lietuvą pasisakė 41 kongresmanas ir senate kalbėjo 6 senatoriai.

Į Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą kongrese atvyko Chicagos lietuvių delegacija, kurią sudarė: kun. Prunskis, inž. Pakalka ir jaunimo atstovė Ofelija Barškėtytė. Taip pat dalyvavo Lietuvos atstovas Washingtone dr. St. Bačkis. Chicagos delegacija asmeniškai susitiko su senatoriais Percy ir Dole ir buvo priimta kongreso speaker'io O' Niel. (ELTA)

PRIMENAMI UŽMIRŠTIEJI, KURIE KOVOJA

Kai „The Guardian" dienraštyje buvo pateikta duomenų apie Sov. Sąjungos darbininkų sukurtąją nepriklausomą profesinę sąjungą, kuri per Amnestijos internacionalą kreipėsi į Tarptautinę darbo organizaciją, kad pripažintų ją, tas laikraštis tuoj atspausdino ir darbiečio parlamentaro Erico Hefferio laišką, kuriame jis pasisako už tą organizaciją ir skatina ją remti.

Kovo 6 d. atspausdintame laiške M. Ivens ir pakritikuoja E. Hefferį ir papildo jį. Be kita ko, jis savo laiške rašo:

„Įdomu buvo paskaityti Hefferio sąrašą tų, kurie Sov. Sąjungoje kovoja už žmogaus teises, — „akademikai... rašytojai, poetai, mokslo žmonės ir... žydai". Gana keista atrodo, kad Hefferis neįskaito grupių, kurios gal daugiausia žmonių yra davusios kovai — tų, kurios pasisako už religinę laisvę, ir tos tautybės, kaip estai, latviai ir lietuviai, kurios priešinasi Rusijos norui praryti jas".

DĖL VAKARŲ IR RYTŲ VOKIETIJOS RYŠIŲ

Vakarų Vokietijos parlamente opozicija pakaltino kanclerį Schmidtą, kad jis per daug nuolaidžiaująs Rytų Vokietijos vadams. Kai dabar Rytų Vokietija išgyvenanti krizę, reikėtų, sako, rūpintis sujungti abi Vokietijas.

Kancleris Schmidtas atsakė, kad Sov. Sąjunga nesiskaitytų su aukomis ir pasirūpintų apginti Rytų Vokietijos dabartinį režimą. Jis priminė, kad neapsiskaičiavimai yra daug kainavę žmonių gyvybėmis (jis turėjęs galvoje Čekoslovakiją ir Vengriją). Todėl Schmidtas ir palaiko bendradarbiavimą su Rytų Vokietija (jis pablogėjęs, kai sausio mėn. iš Rytų Berlyno buvo liepta išsikraustyti Vakarų Vokietijoje leidžiamo „Der Spiegel" magazino atstovybei).

Be kita ko, jis suminėjo, kad po to, kai kancleris Brandtas pasirašė su Rytų Vokietija sutartį, iš jos į Vakarų Vokietiją persikėlė gyventi 18.000 vokiečių. Bet iš Vakarų Vokietijos į Rytų Vokietiją įvairiais sumetimais persikelia kasmet daugiau kaip po 1.000 vokiečių.

KAS DABAR VALDYS ITALIJĄ?

Po ilgos pertraukos buvusiam ministeriui pirmininkui Andreočiui pagaliau pasisekė sudaryti naują, krikščionių demokratų vadovaujamą Italijos vyriausybę, kurią pasižada remti keturios kitos partijos, tarp jų ir komunistai.

Apie tą naująją vyriausybę britų „The Guardian" dienraštyje kovo 10 d. atspausdintame vedamajame „Roma apsisprendė degti" rašoma:

„Italijos komunistai dabar yra Italijos vyriausybės dalininkai, ir beprasmiška būtų apsimesti ir kitaip sakyti. Italijos vyriausybės politiką nuspręs vadai penkių partijų, tarp kurių po Andreočio krikščionių demokratų antroji labiausiai reikšminga yra Berlingerio vadovaujama Italijos komunistų partija. Visa kas, gal tik ne vardas, rodo, kad tai bus penkių partijų koalicija, kurioje pirmą kartą po 1940-tųjų Vakarų Europos žemyne komunistai turės tam tikrą kiekį politinės vykdomosios galios. Kaip trečiadienio vakare sakė vienas pačių iškalbingiausiųjų Italijos komunistų, Giorgio Napolitano, komunistai dabar turės teisę „diena iš dienos tikrinti", ar protinga yra vyriausybės politika, ypač ekonominė ir socialinio teisingumo srityje.

„Praktiškai Italija dabar turės du ministerių kabinetus, vieną oficialų ir kitą už parlamento ir politinės sistemos ribų. Antrasis duos įsakymus pirmajam. Konstitucinės tvarkos šalininkai tokią padėtį laikys įžeidimu, bet Italija bus suradusi geriausią sprendimą savo tautinei problemai. Krikščionys demokratai, greičiausia, būtų atsisakę savu laikyti Andreottį, jei jis būtų į oficialųjį ministerių kabinetą įsileidęs komunistus ir dėl to netekęs kraštutinės dešinės narių ir įtakos".

Tačiau laikraštis netiki, kad ta vyriausybė ilgai išsilaikytų, nors straipsnis baigiamas tokiu sakiniu:

„Bet tuo tarpu geriausias dalykas, kokį neitališkasis pasaulis (įskaitant Jungtines Valstybes) gali padaryti, tai palinkėti italams viso gero".

MIRĖ E. LIEPINŠ

Kovo 15 d. Londono ligoninėje mirė Edgars Liepinš, Sibiro auka. (Žiūr. str. „Sibiras — Londonas", „E. L." Nr. 9)

7 Dienos

— Kovo 16 d. Romoje Raudonosios brigados teroristai pagrobė buv. min. pirm. Aldo Moro, nušovę jo šoferį ir 4 policininkus, kurie jį lydėjo. Aldo Moro yra krikščionių demokratų partijos lyderis.

— Po Palestinos teroristų antpuolio Izraelyje, per kurį žuvo 37 žydai ir 82 buvo sužeisti, Izraelio karinės pajėgos subombardavo palestiniečių stovyklas Libane ir okupavo 10 km pločio pasienio juostą.

— Spaustuvininkų streikas Vak. Vokietijoje, užsitęsęs 2 savaites, sustabdė beveik visus didžiuosius laikraščius. Dėl panašaus streiko Londone, per kelias dienas nepasirodė „The Times", „The Daily Telegraph" ir „The Guardian".

— Italijos teroristai, pagrobę A. Moro, reikalauja paleisti „Raudonosios brigados" narius, šiuo metu teisiamus Torine. Bylos išvakarėse teroristai nušovė tame mieste policininką Rosario Berardi.

— Palestinos teroristų vadas Arafat lankėsi Maskvoje, kur gavo nurodymus tolesnei veiklai. Jį priėmė Brežnevas.

— Bulgarijos lėktuvo katastrofoje žuvo 77 žmonės, daugumoje Rytų europiečiai.

— Londono ligoninėje kovo 14 d. po širdies operacijos mirė lietuvaitė, atvežta iš Kauno.

— Nuo kovo 19 d. D. Britanijoje prasidėjo „vasaros laikas", kuris tęsis iki spalio 29 d. Vasaros laiku laikrodžių rodyklės pasukamos 1 val. pirmyn nuo Grinvičo vid. laiko.

— Amerika ir D. Britanija pasirašė sutartį dėl pigesnio oro susisiekimo, kuri įsigaliojo nuo kovo 18 d.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-7272470

Registered as a Newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Prenumeratos kaina metams 10.00 sv. pusei metų — 5 sv.; dolerio kraštuose — 20.00 dol. metams; Vokietijoj — DM 45.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija neslima atsakomybės.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 3.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

Poeto dovana iš Australijos

Knygą mėgstantį lietuvį visada gerai nuteikia, kai kokia nors nauja atkeliauja ne tik iš Londono ar iš viskuo turtingo Amerikos žemyno, bet, sakysim, dar ir iš Australijos. Sakai, va, žiūrėkite, visur tie lietuviai po truputį juda ir neša šviesą, nors ja nelabai jau kas benori naudotis. Žaviesi ypač pačiu tuo senovišku būdu savimi pasirūpinti, kaip kad ilgus amžius darydavo Lietuvos ūkininkas: jis, būdavo, ne tik gręblio dantį nusidrožia ar kokią rėčką susirenčia, bet ir duonai grūdus namie susimala, ir drabužį susiverpia, išsiaudžia ir pasisiuva, ir vaiką labiau prasitrynęs pamoko skaityti. Deja, ko nemokėdavo, tai nemokėdavo — knygų pats atsispausdinti. Nemokėdavo ir priemonių neturėdavo. Kaip žinome, ilgus meus jas iš Prūsų turėdavo atnešti knygnešiai...

Svetur dabar nesunkiai prieinamos sąlygos ir knygoms atsispausdinti visiems, kas tik nori. Šiais moderniais visokios centralizacijos laikais lauktum, kad knygomis mus aprūpintų didelės leidyklos, gal viena, o gal dvi tokios, jeigu vienoje nesutilptų visi. Tačiau taip nėra, tai ir džiaugiesi, kad dar kur nors susiranda naujas knygų leidimo šaltinis.

O tame knygų leidimo bare lietuviškoji Australija jau yra dailiai pasinaudojusi savitarnos būdu. Ji išleido porą savo gyvenimą pavaizduojančių metraščių, keletą almanachų, keletą prozos ir poezijos knygų ir net stambią poezijos antologiją, kurioje išsiteko visi Australijoje gyvenantieji lietuviai poetai, maži ir dideli, jau vardą plačiau nuskambėjusį turėjusieji ir vos tik pradedantieji reikštis. Apskritai australiečiai lietuviai retai kuris šaukiasi Amerikos ar Londono, kad jų parašytą knygą išleistų.

Tuos poterėlius čia kalbu, laikydamas rankose praeitais metais Australijoje išleistą naują knygą — Juozo Almio Jūragio eilėraščių rinkinį **Akmens ir paukščio metas.** Jos leidėjas — „Minties" spaustuvė, ta knyga jau šeštas lietuviškas jos leidinys (šįkart jos savininkai — P. Nagys, E. Nagienė ir Z. Kyzelis — šitaip atžymėjo savo įmonės 25 metų sukaktį). Gražu! Tiesa, tiražas tik 250 egzempliorių, ir čia jau nebe labai gražu.

J. A. Jūragis ne tik poetas — jis nemažu mastu reiškiasi ir kituose lietuviško rašto frontuose. Jis štai sudarė 1962 m. išleistą stambų „Australijos lietuvių metraštį", redagavo almanachą „Plunksna ir žodis" (1966) ir Australijos lietuvių poezijos antologiją „Terra Australis" (1972).

Šis naujasis jo poezijos rinkinys yra antras: 1964 m. išėjo „Tolimi miražai".

Naujajame rinkinyje spausdinami 59 eilėraščiai (knyga 108 psl., atspausta gerame popieriuje, kietai įrišta, dar ir aplankas yra). Daugumas rinkinio eilėraščių, kaip metrika rodo, yra rašyti 1965-1975 metais. Taigi čia yra jo ataskaita už dešimtmetį. Daug tai ar ne? Tur būt, tai nesvarbu .Daug svarbiau, kuo jo poezija gyva, kuo ji skaitytoją patraukia.

Pluoštas eilėraščių skirtas Australijos gamtovaizdžiui ir poeto kasdienybei tame krašte. Bet daugiausia, rodos, rinkinyje bus tokių kūrinių, kuriuose poetas stengiasi pofilosofuoti. O tas filosofavimas įvilktas į sunkią formą ir kartais vos įkandamas. Atrodo, kad jis labiausiai ir žudo J. A. Jūragio poeziją, ir skaitydamas trokšti, kad poetas būtų toks paprastas, kaip štai tame mažyčiame keturių eilučių kūrinėlyje:

Kaitros palaužtas,
čia pastovėsiu.
Būk, mano meile,
man pavėsiu.

Trumpa miniatiūrėlė, gal lauktum, kad tas poeto troškimas būtų pratęstas, pagilintas ar praplėstas, bet tos keturios eilutės žavi paprastumu. Tokio nemeluoto paprastumo turi ir eilėraštis „Susižavėjimas".

Paprastumas, nuoširdumas — štai ko labiausiai reikėtų poezijai. Tiesa, šiais laikais tas dėsnis nebe visai poezijai galioja. Bet mados ateina ir nueina, ir į poeziją vėl grįžta skaidrus paprastumas, kuris gali veikti skaitytoją, nereikalaudamas iš jo mokytis kinų ar kokios kitos sunkokos kalbos, kad galėtų džiaugtis poezija.

Šis rinkinys akivaizdžiai liudija, kad J. A. Jūragis savo poezijoje mėgsta daugiau du kraštutinumus, o ne tokį žavų vidurkį, kurio pavyzdį jau nurodėme. Vienas jų — perkrauti eilėraštį, kurti tokį vaizdą, kuriame tam tikri žodžiai užtemdo viską. Štai kad ir pirmasis knygoje atspausdinsis eilėraštis „Mes gyvi paslaptim":

Mes gyvi paslaptim neišmatuoto tūrio,
Mes gyvi tuo, kas buvo ir kas bus.
Visatos spinduliai į mūsų sielą žiūri,
Būtis naujas dimensijas sau kuria
Ir pralenkia senus, pavargusius stabus.

Iš žemės, iš erdvės ir iš audringų vėjų
Laimėta patirtim apvaisinę mintis,
Mes pasitinkam viso amžiaus sėją,
Kur sutemos prie užmaršties artėja,
Kur skausmo žarą uždengia naktis.

Sakiniai visi taisyklingi. Yra ir ritmas ir rimas. Vadinas, formaliai — klasiškas eiliavimas, be jokių modernių daugybės brūkšnių ir daugtaškių. O ką iš tiesų poetas tame eilėraštyje norėjo pasakyti? Taigi, ką? Kas čia tie pavargę stabai, kokia ta amžiaus sėja, kurią pasitinkam, kaip suprasti tas sutemas, kurios prie užmaršties artėja, kaip tą skausmo žariją, kurią uždengia naktis?

Nesakau, kad visiems tiems sunkiesiems eilėraščiams taip trūksta aiškumo, kaip čia pacituotajam. Pavyzdžiui, posmelis iš knygai vardą davusio kūrinio „Akmens ir paukščio metas":

Aš kartais pajuntu savy akmens ramumą
tingų
ir, saulės šilumą sugerdamas, ilsiuosi
žemės glėbyje,
o dienos bėga pro mane, audrų
nedrumsčiamos, laimingos,
ir žemės mylimas, aš pats širdim apglėbiu
ją.

Aiškumo jam užtektų, bet čia į vieną sudėtinį sakinį tiek daug visa ko sudėta, lyg tyčia, kad tik, rodos, sunkiau būtų susidėstyti sau galvoje, kas po ko ir dėl ko vyksta. Skaitant nepajėgi visa ko iš karto apčiuopti.

Arba „Nederliaus metų" posmelis:

Tuščios varpos atmetė
bręstančio grūdo sunkumą,
su nuolankiu dėkingumu
neprašė vaisingumo dovanos.
Tuščios varpos atsisakė giminystės
su žeme ir dangum.

Kažkoks aukštas stilius, tarytum pusiau užšifruotuose laiškuose, kad priešas nesuprastų. O mes, skaitytojai, negi esame poezijos priešai, kad su mumis nebūtų galima pasikalbėti tiesiogiai, be didesnių mįslių, be pastangų įsivaizduoti, kaip tos varpos galėtų nuolankiai prašinėti vaisingumo dovanos ar atsisakyti giminystės su žeme ir žmogum?

Užsiminiau ir kitą J. A. Jūragio poezijos kraštutinį kelią — visišką priartėjimą prie reportažo, apsakymėlio, prozinio vaizdelio. Šitokio pobūdžio eilėraščiai sudaro beveik visą knygos skyrių „Monologai apie kasdieninius daiktus" (tokie eilėraščiai kaip „Katinas daržininkas", „Baltoji gardenija", „Gyvenimo prasmė", „Rožės", „Saugioji bazė", „Pasenimas"). Jie įdomūs daugiau tik kaip ritmiškas pasakojimas savo atsiminimų ar įspūdžių nuotrupų. Patys būdingiausi yra ilgoki, dėl to nė vieno čia ne nepakartoju.

Baigdamas antrąjį tomą savo kritikos raštų „Veidai ir problemos lietuvių literatūroje", prof. dr. J. Grinius meta mintį, kad visi lietuviškai rašantieji svečiose šalyse yra sveikintini, nes tai liudija jų veiklią dvasią. Sveikiname J. A. Jūragį naujos knygos pasirodymo proga, bet kartu išdrįstume reikšti pageidavimą ir linkėjimą, kad kitame rinkinyje jis būtų arčiau tos pradžioje cituotosios miniatiūrėlės paprastumo, tiesioginumo ir šiltumo.

K. Abr.

Jaunimo kongresas

PLB PASISAKYMAS IV PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO REIKALU

IV PLJK ruošos komiteto pirmininkas Andrius Šmitas Kalėdų atostogų metu viešėjo Amerikoje ir ta proga dalyvavo PLJS valdybos posėdyje Toronte gruodžio 29 d. ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės CV posėdyje Čikagoje kuris įvyko sausio 6 d. Tuose posėdžiuose jis painformavo apie ruošos darbą Europoje. Pasitarta dėl kongreso programos, stovyklos, studijų dienų, dėl lėšų telkimo ir kitų reikalų.

Kongreso komiteto pirmininkas praeitų metų pavasarį taip pat dalyvavo PLJS ir PLB posėdžiuose. Grįžęs į Vokietiją jis davė pranešimą Vokietijos Lietuvių Bendruomenės tarybai ir paminėjo, kad organizacines išlaidas teks padengti kongresą rengiantiems kraštams. Kai kas tai suprato taip, kad PLB atsisako kongresą Europoje remti. Tačiau kongresas turės ne tik organizacinių išlaidų, bet taip pat teks finansuoti programą ir paremti iš toli, ypač iš Pietų Amerikos atvykstančius dalyvius. Bet ir ruošos darbus PLB jau yra parėmusi 1.000 dol., nors šiam reikalui lėšas turės sutelkti Europa.

Kad nekiltų kurių nors nesusipratimų, PLB valdyba A. Šmitui įteikė laišką, kuriame pažadama parama. Jo turinys yra šitoks:

„Europos lietuvių spaudoje, keliuose viešuose pareiškimuose bei privačiuose laiškuose 1977 metais buvo daromi priekaištai PLB valdybai, teigiant, kad ji neremia IV PLJ Kongreso, įvyksiančio 1979 m. Europoje.

Tokius pareiškimus laikome neteisingais ir juos apgailestaujame, nes niekad ir niekur nei PLB valdyba, nei bet kuris jos narys nėra nei raštu, nei žodžiu teigęs, kad PLB valdyba IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso nerems.

Savo nusistatymui paryškinti 1978 m. sausio 6 d. posėdyje, kuriame dalyvavo PLJS valdybos pirmininkė Gabija Juozapavičiūtė ir IV PLJ Kongresui Ruošti komiteto pirmininkas Andrius Šmitas, PLB valdyba nutarė suinteresuotiems pakartotinai pareikšti:

a) PLJ kongresus PLB valdyba laiko viena iš sėkmingų priemonių lietuvybei išeivijoje išlaikyti, todėl, kaip anksčiau, taip ir dabar bei ateity, ji pritars, padės arba ir pati imsis iniciatyvos tiems kongresams ruošti, rems juos lėšomis ir darbo talka;

b) paramos bei darbo talkos apimtį, būdą, dydį bei laiką spręs pati PLB valdyba, artimai bendradarbiaudama ir tardamasi su prie kongreso ruošos prisidedančiom kraštų bendruomenių, PLJS bei kraštų jaunimo sąjungų valdybom ir su Kongresui ruošti komitetu;

c) kvies bei skatins išeivijos jaunimą tokiuose kongresuose dalyvauti, ragins jį konkrečiais darbais prisidėti prie jų paruošimo, finansavimo bei įvykdymo, o vyresniuosius prašys bei įtaigos visas šias PLB valdybos ir kongreso ruošos darbus vykdančio jaunimo pastangas paremti.

Šį pareiškimą prašome laikyti galiojančiu ir IV PLJ Kongreso atžvilgiu

Su pagarba

Bronius Nainys, PLB valdyba

Atsiųsta paminėti

Elta-Press, informacijos biuletenis italų kalba, Nr. 1, 1978 m. sausis. Red. V. Mincevičius, Roma.

Turinyje: LKB Kronikos Nr. 28 vertimas į italų kalbą. Viršelyje — Lietuvos žemėpapis, rodąs vyskupijas be vyskupų ir tas, kuriose yra vyskupai.

Pasaulio Lietuvis, Nr. 36, 1977 m. gruodis. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės mėnesinis žurnalas. Turinyje daug vietos skirta Jasaulio Lietuvių Jaunimui.

Mūsų Sparnai, Nr. 43, Čikaga, 1977 m. gruodis. Lietuvių Evangelikų Reformatų žurnalas. Šiame numeryje 96 pusl., daug iliustracijų.

Metmenys, Nr. 34, 1977 m. lapkritis. Liberalinės minties žurnalas, red. V. Kavolis. Turinyje Tomo Venclovos „Rusai ir lietuviai ir daug kitų įdomių straipsnių bei literatūros kūrinių.

Sėja, Nr. 2, Čikaga, 1977 m. Varpininkų leidinių fondo leidinys, 156 pusl., redaktorius L. Šmulkštys, daug įdomių straipsnių.

KNYGA ANGLŲ KALBA APIE TAUTINIUS RŪBUS

Lietuvių tautodailės institutas baigia ruošti knygą anglų kalba apie lietuvių tautinius rūbus.

Knyga kainuos 25 dol.

Su lietuviais pasaulyje

KUO DOMISI JAUNIMAS?

Australijos lietuvių „Mūsų Pastogė" kovo 6 d. atspausdino V. K(azoko) vedamąjį „Jaunimo problemos", kuriame prieinama tokių išvadų apie jaunimo lietuviškumą:

„Iš tiesų tiek pasaulio, tiek ir mūsų jaunimas niekur nenori angažuotis, o tesuinteresuotas tik dyku buvimu ir žaidimais bei pramogom. Tad visai nenuostabu, kodėl ir tas pats mūsų jaunimas ypač entuziastingas kaip tiktai sportais, stovyklom, net brangiai kainuojančiais kongresais, kas iš tikro pačiam jaunimui nieko nekainuoja, nes praktiškai viską padengia vyresnieji arba tėvai, o jaunam žmogui kad ir tolimų distancijų išvyka jau yra labai patraukli pramoga. Tą patį mes matome, kai dabar organizuojama sportininkų išvyka į Kanadą, lygiai tas pats buvo ir su jaunimo kongresais bei skautų stovyklom. Jeigu šiandie paklaustume tų, kurie buvo išvykę ir dalyvavo jaunimo kongresuose, ką jie iš to parsivežė ir ar tokia išvyka daug prisidėjo prie jų tautinės sąmonės susiformavimo, greičiausia, nesulauktume jokio atsakymo. Štai konkretus pavyzdys: dar pernai Sydnejuje buvo paskelbta, kad kas iš sportininkų nemokės susikalbėti lietuviškai, tokie negalės kandidatuoti išvykai į Kanadą. Kiek entuziastų atsirado lietuviškai mokytis. Net buvo įsteigti lietuvių kalbos kursai, bet tie kursai tol truko, kol paaiškėjo, kas pateko į važiuojančių komandas. Pasirodo, nulėmė ne lietuvių kalbos mokėjimas, o pajėgumas žaisti. Tada dingo ir entuziazmas lietuviškai mokytis, ir po keliolikos pamokų tie kursai iširo. Lygiai ir su vykstančiais į jaunimo kongresus. Entuziastų netrūksta tol, kol nepaaiškini, kas ir kiek galės pasinaudoti visuomenės suteiktomis lengvatomis numatytai išvykai".

LIETUVIŠKI SKAUTIŠKI PAVADINIMAI PER AUSTRALIJOS RADIJĄ

Bradfordiškė Daina Traškaitė ir Jolita Gudaitytė iš JAV, kaip „Mūsų Pastogėje" rašo B. Žalys, VI tautinės stovyklos metu per Australijos Melbourno radijo stotį kalbėjo sausio 5 d. ir lietuviškai perdavė tokius skautiškus terminus, kaip paukštytės, skautės, vyr. skautės ir kt.

PREMIJOS AUSTRALIJOS LIETUVIAMS UŽ MOKSLINIUS DARBUS

Povilas Alekna, dabar jau miręs, 1974 m. paaukojo Australijos Lietuvių fondui 1.000 dolerių, prašydamas, kad ta suma būtų paskirta už akademinį lituanistinės temos darbą moksliniam laipsniui gauti.

Iki 1977 m. gruodžio 31 d. komisija (pirm. A. Zubras, nariai — prof. A. Kabaila ir prof. V. Doniela) gavo du darbus ir pripažino, kad abu jie yra vertinga, metodiškai mokslinė lituanistinių problemų įžvalga.

Aldona Juškaitė pristatė jau spaudoje minėtą darbą „Lithuanian Literature and Information Sources in Libraries in Australia" (Lietuvių literatūros ir informacijos šaltiniai Australijos bibliotekose), o Jonas Meiliūnas — „Contrasting Social Science Paradigms in Studying Immigrants. A Lithuanian Case Study" (Socialinių mokslų pavyzdžiai studijuojant imigrantų priešybes. Lietuviškas studijinis atvejis).

Abu darbai buvo pristatyti ir priimti atitinkamose mokslo institucijose bakalauro laipsniui gauti. Komisija nutarė abiems jų autoriams paskirti po 500 dol.

Be kita ko, A. Juškaitė yra Sheppertone, Viktorijos valstijoje, paskirta technikos mokyklos mokytoja ir bibliotekininke, o J. Meiliūnas jau treji metai kaip Coburge, Melbourno priemiestyje, dėsto sociologiją mokytojų koledže.

LAIMĖJO MILIJONĄ DOLERIŲ

Kanados Fruitlande, Ontario provincijoje, gyvenantieji Stasys ir Sofija Rakščiai loterijoje laimėjo milijoną dolerių, kurį paskirstė šešiems šeimos nariams.

TOMO VENCLOVOS VIEŠNAGĖ TASMANIJOJE

„Mūsų Pastogė" pateikė žinių, kaip sekėsi Australijos lietuvius lankiusiam Tomui Venclovai Tasmanijoje.

Ten Hobarto mieste jis išbuvo 2 dienas ir turėjo spaudos konferenciją, kurioje dalyvavo žymesniųjų Tasmanijos laikraščių ir televizijos atstovai. Dienraštis „The Mercury" parašė apie jį ir atspausdino jo nuotrauką. Jis kalbėjo per radiją ir susirinkime australams.

Jo kelione Tasmanijoje rūpinosi estų, latvių ir lietuvių organizacija HELLP, leidžianti, be kita ko, laikraštį „Baltic News".

MINĖJIMAS MELBOURNE SU DAUGYBE AUKŠTŲ SVEČIŲ

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimas Australijos Melbourne sutraukė daugybę australiškos aukštuomenės — ministerių, parlamentarų, arkivyskupą ir kt.

Keli ministeriai net kalbas pasakė.

Vytautė Žilinskaitė

VOKAS

POPIERINĖS GĖLĖS

Į gydytojų kambarį guviu žingsniu įėjo sveikstantis ligonis. Nuo daugybės procedūrų tebeįkritę jo žandai jau pildėsi gyvybingo raudonio, o plaukuose įspausta bangelė liudijo ir apie bundančią dvasinę energiją. Atsmaukęs per ilgą pižamos rankovę, ligonis iškilmingai nešė tris raudonus gvazdikus. Gydytojų kambarys buvo tuščias, tik už rašomojo stalo sėdėjo budintysis chirurgas.

— Gydytojau! — kreipėsi į jį ligonis. — Leiskite jus valandėlę sutrukdyti.

Chirurgas pakėlė galvą nuo ligos istorijų ir, pažinęs ligonį, lipšniai šyptelėjo.

— Mane jau išrašo namo, — kalbėjo toliau ligonis, — tačiau aš negaliu išvažiuoti, jums nepadėkojęs!

Tai tardamas, jis padėjo ant rašomojo stalo gvazdikų žiedus.

— Ačiū, — tarė gydytojas, — labai malonu...

— Tai jūs, — pakiliai sušuko ligonis, — tai jūsų stebukladarės rankos sugrąžino man sveikatą!.. — Jis patylėjo ir, kiek nuleidęs balsą, pridūrė: — O dabar norėčiau, kad sugrąžintumėte man ir voką.

Gydytojas iš netikėtumo net atsilošė, o jo antakiai užgriuvo ant akių.

— Apie kokį voką jūs kalbate? — paklausė jis pusbalsiu.

— Negi neatsimenate? — patikliai nusišypsojo ligonis. — Prieš operaciją buvau priėjęs prie jūsų koridoriaus gale ir paprašiau, kad jūs pats mane operuotumėte.

— Ir kas toliau? — ironiškai paklausė gydytojas, subarbendamas pirštais į stalą.

— Toliau jūs man atsakėte, jog skubate į operacinę, kur jūsų laukia sunki operacija, kad esate labai apsikrovęs darbu, kad mano skrandžio operacija būsianti gana rizikinga, todėl nieko tikslaus pažadėti negalite... Štai tada aš išsitraukiau voką ir padaviau jį jums. Buvau toks susijaudinęs dėl būsimos savo skrandžio operacijos, kad pamiršau jums pasakyti, jog voke guli apvali sumelė, kurią, jeigu kas ... — ligonis kuktelėjo ir persibraukė rankove akis. — Kurią, jeigu kas, atiduotumėte mano mylimai moteriai... Pamenu, tada dar pagalvojau: kokia laimė, kad sunkią valandą gali patikėti chirurgo rankoms ne tik savo skrandį, bet ir santaupas!

Ligonis vėl patikliai nusišypsojo ir pataisė išsitaršiusią bangelę. Gydytojas sėdėjo, tebebarbendamas pirštais į stalą ir suraukęs kaktą, lyg mėgindamas įminti sunkią mįslę.

— Tai, — nesulaukdamas atsako, vėl prabilo ligonis, — gal dabar ir atiduotumėt voką? Tikiuosi, jau prisiminėt jį?

— Taip... — pratarė chirurgas, ir jo kakta pamažu išsigiedrijo. — Taip, taip, prisiminiau... Atidaręs voką ir pamatęs pinigus, išsyk supratau jūsų kilnius norus ir beribį pasitikėjimą mano sąžiningumu. — Gydytojas oriai palenkė ežiuku kirptą žilstelėjusią galvą. — Bet, kaip minėjau, manęs laukė sunki ir sudėtinga operacija. Tad voką įmečiau į portfelį, o baigęs operaciją, nulėkiau kaip vėjas į kitą miestą, kur mano duktė ruošėsi laikyti stojamąjį egzaminą į Medicinos institutą: įkvėpta mano kilnaus pavyzdžio, ji taip pat ryžosi pasišvęsti humaniškiausiai profesijai!.. Bet, pakalbėję su egzaminuojančiu dėstytoju ir sužinojęs, kad egzaminas bus itin sunkus ir lemiamas, aš taip susijaudinau, kad pajutau, jog širdis gali neišlaikyti... Tad nieko nelaukęs išsitraukiau iš portfelio voką ir padaviau dėstytojui. Bet... man atsitiko lygiai tas pats, kas ir jums: iš susijaudinimo pamiršau pasakyti egzaminatoriui, kad voke yra mano paciento santaupos, kurias, jeigu kas... — gydytojas tragiškai atsiduso, — jeigu kas... reikia atiduoti mylimai moteriai... tai yra mylimai paciento moteriai...

— Bet, — paniuro ligonis, — matau, infarkto negavote, vadinasi, jūsų duktė išlaikė egzaminą sėkmingai?

— O taip, — plačiai nusišypsojo chirurgas, — labai sėkmingai! Žinoma, tuojau po egzamino prisiminiau nelemtąjį voką ir, pasičiupęs gvazdikų puokštę, — chirurgas suokalbiškai mirktelėjo ligoniui, — vėl nuskubėjau pas dėstytoją, bet, deja...

— Kas deja? — sulaikė kvapą ligonis.

— Deja, dėstytojas man pasakė, kad iš egzamino jis turėjęs nosies tiesumu lėkti į teismą, kur ruošėsi svarstyti jo brolio bylą... labai nemalonią bylą: dėstytojo brolį kaltino kyšių davimu. Vargšas dėstytojas, sužinojęs, kad jo mylimam vieninteliam broliui gresia kalėjimas, taip susijaudino, kad jį ištiko nervinis šokas ir, kol nevėlu, jis paskubėjo voką atiduoti teisėjui — deja, taip pat nespėjęs paaiškinti, kas ir kaip.

— Tačiau, — tarė ligonis ir nejučia pats subarbeno pirštais į stalą, — tačiau, reikia manyti, byla baigėsi sėkmingai?

— O taip, — smagiai krestelėjo galvą chirurgas, — labai sėkmingai! Labai! Dėstytojo brolį išteisino, na, o vokas su jūsų santaupomis tebėra pas teisėją. Važiuokite pas jį tiesiai iš ligoninės, ir jeigu kartais teisėjas neprisimintų, tai pasakykite, kad reikalas susijęs su kyšių davimu, — tada teisėjas išsyk susigaudys, kur pakastas šuo! — Chirurgas vėl giedrai nusišypsojo, su palengvėjimu atsiduso ir net pauostė gvazdikus.

Ligonis kiek patylėjo, o bangelė jo plaukuose supliuško.

— Tiek jau to... — nykiai atsiduso jis. — Palaidotas reikalas. Vargšė mylima tauri moteris... — Jis vėl brūkštelėjo atgalia rankove sau per akis. — Pasveikęs ketinau už tuos pinigus jai nupirkti brangų žiedą.

Chirurgas įdėmiai pažvelgė į ligonį.

— Sakote, tauri?

— Tauri, nesavanaudiška... Ir jeigu ji dėvėtų baltą gydytojo chalatą... — Ligonis karčiai ir dviprasmiškai atsiduso.

— Jeigu taip, — tarė gydytojas, — tai padarykime štai ką. Imkite tuos gvazdikus, kol nenuvyto, ir neškite savo mylimai moteriai, nes aš pats dėviu baltą chalatą ir todėl puikiai žinau, kad joks aukso žiedas taip nepradžiugins taurios ir nesavanaudiškos širdies, kaip tikrų gyvų žiedų puokštė — ypač, kai ją dovanoja mylimas vyriškis su sveikstančiu skrandžiu!

Tai sakydamas, gydytojas kilniadvasiškai grąžino ligoniui gėles, paplekšnojo jam per petį ir vėl įsigilino į ligų istorijas. („Tiesa")

Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

1-2 LADBROKE GARDENS, LONDON, W11 2PT

Balansas 1977 m. spalio 31 d.

BENDROVĖS TURTAS	£	1977 £	1976 £
1. Lietuvių Namai Londone	20057.22		
2. Headley Park nuosavybė	34226.83		
		54284.05	54284
3. Baldai ir įrengimai, pirkimo kaina	40289.27		
minus nurašymai	169.00		
	40120.27		
plus nauji įrengimai	1405.02		
	41525.29		
minus amortizacijos sumos	20867.29		
		20658.00	22726
4. Spaustuvės įrengimai, pirkimo kaina	10422.07		
minus amortizacijos sumos	8670.07		
		1752.00	2162
5. Automobilis ir traktorius, pirkimo kaina	1710.00		
minus amortizacijos sumos	1173.00		
		537.00	702
		77231.05	79874
6. Investacijo, pirkimo kaina			
M &G Investment Trust	———		739
Ebor Securities	———		733
Lloyds Bank 2nd Unit Trust	———		750
Nat. Unit Investment Trust	———		750
M&G Investment Trust No. 2	———		2000
Arbuthuot Extra Income Fund	7500.00		—
Schlesinger Extra Income Fund	2500.00		—
		10000.00	4972
		87231.05	84846
7. Prekių, medžiagų ir kt. atsargos			
Gėrimai ir maistas	5943.92		6112
Virtuvės reikmens	753.80		754
Spaustuvės medžiagos	6130.00		3389
Įvairios sm. atsargos	21.92		20
Skolininkai	4070.07		3852
Banko sąskaita	5044.44		13975
Pinigai kasose	700.10		395
	22664.25		28497
Minus neapmokėtos sumos:			7393
Neapmokėtos s-tos	6008.51		160
Mokesčiai	358.49		
			7553
	6367.00		
		16297.25	20944
		£103528.30	105790

FINANSAI		1977 £	1976 £
a. Registruotas kapitalas, 15000 akcijų po £1	15000.00		
Išrašyta akcijų 11967 po £1		11967.00	11967
b. Kapitalo rezervas		12064.17	12064
c. Specialus rezervas, palikimai ir aukos		6989.33	6168
d. Apyvartos rezervas, pelno bei nuostolio s-tos sumos		40968.90	32447
e. Paskolos depozitų sąskaitos	15205.64		25477
Headley Park paskola	16333.26		17667
		31538.90	
		103528.30	105790

Balansą parašais tvirtina direktoriai:
Z. Juras
S. Nenortas

REVIZORIŲ PRANEŠIMAS LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖS NARIAMS

Mūsų įsitikinimu pridedamasis balansas, Apyvartos ir Pelno-Nuostolio sąskaitos, duoda tikrą ir pilną Bendrovės padėties ir pelno vaizdą 1977 m. spalio 31 d. už metus, pasibaigusius tą dieną, ir atitinka Bendrovių Įstatymų 1948 m. ir 1967 m. reikalavimams.

73-75 Mortimer St.,
Londono, W1N 7TB
1978 m. balandžio 15 d.

KANO, CREED, WESTON & Co.
Accountants and Auditors

Pelno/Nuostolio Saskaita

už metus, pasibaigusius 1977 m. spalio 31 d.

PAJAMOS	1977 £	1976 £
1. Pelnas iš apyvartos sąskaitų:		
Iš Lietuvių Namų	12992.95	10885
Iš Lietuvių Sodybos, Headley Park	9587.02	7287
Iš Spaudos skyriaus (nuostolis)	(3819.85)	(4084)
2. Gautos palūkanos	511.02	481
3. Investacijų pajamos	845.10	542
4. Telefono pajamos	162.42	126
5. Siuntinių tarnybos pelnas	588.99	313
6. Investacijų pardavimo pelnas	288.36	—
7. Įvairios pajamos	14.91	—
8. Whitbread bravoro parama	—	800
	21170.92	16350

IŠLAIDOS	1977	1976
a. Palūkanos už paskolą	865.17	930
b. Palūkanos už depozitus	1885.89	1638
c. Banko patarnavimai	100.81	76
d. Revizija	800.00	850
e. Telefonas	631.35	600
f. Paštas ir raštinės reikmens	98.97	205
g. Teisiniai ir profesiniai patarnavimai	179.88	163
h. Valdybos kelionių išlaidos	200.00	200
j. Įvairios įstaigos išlaidos	2519.77	935
k. Sekretoriaus atlyginimas	—	2731
l. Parama DBLS-gai	1204.17	1286
m. Socialiniai ir kultūriniai reikalai	151.89	877
n. Turto amortizacija	4012.02	4169
	12649.92	14660
Pelnas keliamas į balansą	8521.00	1690
	21170.92	16350

LIETUVIŲ NAMŲ APYSKAITA

	1977	1976
Pajamos		
Nuoma	13027.74	11444
Baras	26297.25	23795
Mašinos	3732.25	2339
Elektra ir gazas	627.80	251
	43685.04	37829
Išlaidos		
Atlyginimai	3038.50	2614
Baro prekės	17049.63	14803
Mokesčiai	2747.60	2723
Elektra, gazas	2500.86	3309
Remontai	3110.75	1880
Skalbykla ir švara	1616.95	1271
Draudimas	627.80	344
	30692.09	26944
Apyvartos pelnas	12992.95	10885

SODYBOS APYSKAITA

	1977	1976
Pajamos		
Nuoma ir maistas	27243.52	22415
Baras	33260.87	34627
Mašinos	1636.25	1628
Įvairios pajamos	1817.39	2063
	63958.03	60733
Išlaidos		
Maistas	11741.33	11917
Baro prekės	18449.89	22956
Atlyginimai	9153.72	4265
Mokesčiai	881.78	1234
Elektra ir kuras	4012.84	3388
Remontai	3430.84	3049
Daržai ir parkas	720.65	1533
Transportas	881.71	712
Skalbykla ir švara	2307.00	2212
Telefonai	631.36	453
Draudimas	635.28	505
Įvairios išlaidos	1524.61	1222
	54371.01	53446
Apyvartos pelnas	9587.02	7287

SPAUDOS SKYRIAUS APYSKAITA

	1977	1976
Pajamos		
E. Lietuvio prenumerata ir skelbimai	8663.13	7083
Nidos Knygų klubas	6110.59	5570
Įvairūs spaudos darbai	10435.40	11671
	25209.12	24324
Išlaidos		
Atlyginimai	12532.76	14562
Medžiagos	1741.44	3766
Įv. prekės ir darbai	6692.81	5099
Paštas ir administracija	4809.20	3725
Remontai	852.60	433
Elektra	800.00	500
Įv. išlaidos	1400.16	323
Nurašyti skolininkai	200.00	—
	29028.97	28408
Apyvartos nuostolis	(3819.85)	(4084)

LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖS VALDYBOS PRANEŠIMAS

(Valdybos nariai: Z. Juras, S. Nenortas, J. Alkis, S. Kasparas, A. Pranskūnas, B. Butrimas, A. Vilčinskas)

1977 m. bendrovės grynas pelnas yra £8521, jau atskaičius £4012 turto nurašymams, £2750 palūkanoms už ilgalaikę ir trumpalaikes paskolas ir £1204 paramos D. Britanijos Lietuvių Sąjungai. Pelnas pridedamas prie Apyvartos Rezervo sumos, atkeltos iš praeitų metų, ir jo bendroji suma, £40968, keliama į sekančius metus. Praeitais metais išleista £4150 pagerinimams Sodyboje ir £3110 Lietuvių Namuose. Visų bendrovės skyrių pajamos tais metais padidėjo, todėl ir bendrovės grynas pelnas padidėjo.

Numatoma ir toliau vykdyti pagerinimo darbus Sodyboje ir Lietuvių Namuose. Išlaidos 1978 metais gali siekti iki £7000. Baigus atlikti spaustuvės persiorganizavimą, tikimasi pasiekti geresnių lietuviškos knygos leidimo rezultatų.

Pagal bendrovės įstatus B. Butrimas ir S. Nenortas pasitraukia iš valdybos, bet sutinka būti kandidatais, renkant naujus valdybos narius.

Revizoriai Kano, Creed, Weston & Co. sutinka ir toliau eiti tas pareigas, ir jie bus vėl paskirti, remiantis Bendrovių Įstatymo 1948 paragrafu 159.

1977 m. birželio 1 d. ilgametis Bendrovės pirmininkas S. Nenortas pasitraukė iš pareigų. Valdyba reiškia jam nuoširdžią padėką už atliktuosius darbus, vadovaujant Bendrovės veiklai, ir tikisi, kad jis ir toliau dalyvaus Bendrovės valdybos veikloje. Nuo 1977 m. birželio 1 d. valdybos pirmininko pareigas perėmė Z. Juras.

Valdyba didžiai vertina Bendrovės tarnautojų ir talkininkų lietuviškai veiklai palaikyti pastangas, visiems jiems reiškia nuoširdžią padėką ir tikisi, kad tolimesnis glaudus bendradarbiavimas atneš dar geresnius rezultatus 1978 metais.

PRANEŠIMAS LIETUVŲ NAMŲ BENDROVĖS AKCININKAMS.

Pranešama, kad Dvidešimt septintasis metinis akcininkų susirinkimas įvyks 1-2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT, 1978 m. balandžio 15 d., 6 val. popiet, pagal šitokią darbotvarkę:

1. Patvirtinti protokolą paskutinio akcininkų susirinkimo, įvykusio 1977 m. balandžio 16 d.
2. Išklausyti ir pasvarstyti Valdybos pranešimą ir apyskaitą už metus, pasibaigusius 1977 m. spalio 31 d., ir revizorių pranešimą.
3. Išrinkti valdybos narius — atidedama į balandžio 16 d., 11 val.
4. Svarstyti kitus eilinio pobūdžio Bendrovės reikalus.

Akcininkas, turįs teisę dalyvauti ir balsuoti metiniam susirinkime, gali įgalioti kitą asmenį dalyvauti ir balsuoti, ir toks įgaliotasis gali būti ir neakcininkas. Įgaliotasis asmuo privalo turėti raštišką įgaliojimą, nurodantį įgaliojusio akcininko vardą, pavardę, adresą, akcijų numerius ir skaičių.

Lietuvių Namų Bendrovės metinės apyskaitos kopija bus pasiųsta kiekvienam akcininkui, pranešusiam savo adresą ir pareiškusiam norą apyskaitą gauti.

1978 m. kovo 21 d.

Bendovės Valdybos įgaliotas
A. Pranskūnas
Sekretorius

LIETUVIŲ NAMŲ AKCINĖ BENDROVĖ

Data … … … … … … … … …

ĮGALIOJIMAS

Aš, … … … … … … … … … … … … …gyvenantis … … … … … … … … … … … … …

… … … … … … … … … … … … … … …… … … … … … … … … … … … … … …

Lietuvių Namų Bendrovės akcininkas, turįs … … … akcijų, šiuo įgalioju p. … … … … … … … …

… … … … … … … … … …gyvenantį … … …… … … … … … … … … … … … … …

arba ,jam nesant, p. … … … … … … … … … gyvenantį … … … … … … … … … … … …

… … … … … … … … … … … … … … … balsuoti mano vardu Akcininkų Suvažiavime, įvyk-

stančiame 1978 metų balandžio 15., d ., 6 val. p.p. Lietuvių Namuose Londone.

Šį įgaliojimą tvirtinu savo parašu

… … … … … … … … … … … … … … … …

Lietuva lenkų spaudoje

Kovo 11 d. Londono lenkų dienraštis „Dziennik Polski" visą pirmąjį puslapį paskyrė labai objektyviam ir lietuvių tautai draugiškam straipsniui, pavadintam „Lietuvos Nepriklausomybės šešiasdešimtmetis." Straipsnio autorius senas publicistas ir Lietuvos istorijos žinovas, Kazimierzas Okuliczas, paminėjęs Londono Lietuvių Namuose kasmet ruošiamuosius Vasario 16 d. priėmimus, plačiau sustoja ties įvykiais, kurie atvedė į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą 1918 m., toliau papasakoja apie gausią lietuvių išeiviją, ypač J. A. V-bėse ir Kanadoje, ir apie išeivijos organizacijas ir diplomatinę tarnybą, kurios bendromis pastangomis siekia Lietuvai laisvės. K. Okuliczas pažymi, kad Lietuvoje nėra antagonizmo lietuviams, įstojusiems į kom. partiją. Esą, lietuviai galvoja, kad norint turėti įtakos į įvykius krašte, geresnių rezultatų galima pasiekti, veikiant partijoje iš vidaus, negu iš lauko. Esą, Sniečkus, nors ir buvo aršus komunistas, daug nuveikęs prieš krašto rusinimą. Iš trijų Baltijos valstybių Lietuvoje rusinimas padarė mažiausiai pažangos.

Apžvelgęs lietuvių rezistenciją krašte, straipsnio autorius pereina į lenkų-lietuvių santykius išeivijoje, pirmoje eilėje kaip jie matomi D. Britanijoje. Čia jis pamini Londone veikusią Adomo Mickevičiaus draugiją bei bandymus suruošti bendrus parengimus. Viena tokių progų buvo Liublino Unijos sukaktis, į kurios minėjimą lietuviai neatėjo. Bet po tos sukakties lenkų ir lietuvių spaudoje pasirodė straipsnių, kurie buvo naudingi nuomonių pasikeitimui.

Lenkai džiaugėsi, kad lietuviai organizuotai dalyvavo Katyno paminklo atidaryme ir tautiniais rūbais apsirengusi lietuvaitė padėjo prie jo vainiką. Autoriaus nuomone, Lietuvos-Lenkijos bendradarbiavimas bus reikalingas ir atstačius savo valstybių nepriklausomybę.

K. Okuliczas sako, kad pastaruoju laiku spaudoje pradeda rodytis kiek šviesesnio pobūdžio balsai. Lenkų-lietuvių santykiai yra svarstomi rimčiau negu ligšiol. Kalbama ne tik apie santykius išeivijoje, bet ir pavergtuosiuose kraštuose. Autoriui ypač gerą įspūdį padarė prof. R. Misiūno straipsnis, atspausdintas Lituanus (Nr. 1, 1977) žurnale, ir vėlesnis jo paties pasikalbėjimus su Tomu Venclova, kuris buvo atspausdintas lenkų dienraštyje. Lietuvos disidentas tada pasakęs, kad Vilniaus klausimu lietuviai neis į kompromisus. Kovą dėl Vilniaus (tarp lenkų ir lietuvių) lenkai pralaimėjo, ir ji negali pasikartoti. Jeigu kada nors bus nusimestas sovietų jungas, nevalia atnaujinti senų ginčų. „Toks turi būti dėsnis mūsų santykiuose su kaimynais", sako K. Okuliczas. Lenkijos kovos ir ginčai su Lietuva neįstengė pakeisti lenkų tautos nuoširdumo ir broliško jausmo lietuvių tautai. Prof. Misiūno įspūdžiai ir T. Venclovos pasakojimai patvirtina, kad panašūs jausmai viešpatauja ir lietuvių jaunojoje kartoje. Autorius norėtų tikėti, kad jis pats nėra per daug optimistas.

Vasario pabaigoje tas pats lenkų dienraštis atspausdino seriją Czeslowo Jesmano straipsnių apie Lietuvos kunigaikščių sostinę Vilnių. Autorius pavaizdavo Vilniaus gyventojų įvairumą nuo Gedimino laikų ligi šių dienų. Kaip buvo senesniais laikais, taip ir dabar gyventojai yra įvairiomis kalbomis kalbantieji lietuviai ir, nepaisant dabartinių persekiojimų, giliai religingi.

D. B.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

METINIS KURATORIJOS SUSIRINKIMAS

Vasario 24-25 d. d. Romuvoje įvyko metinis Vasario 16 gimnazijos kuratorijos susirinkimas. Dalyvavo visi 13 narių — tėvas Alfonsas Bernatonis, A. Grinienė, dr. J. Grinius, P. Nevulis, dr. J. Norkaitis, J. Lukošius, V. Panzerienė, J. Sabas, kun. Fr. Skėrys, A. Šmitas, J. Valiūnas, A. Veigelienė ir V. Natkevičius.

Susirinkimo pirmininku išrinktas dr. J. Grinius, sekretorium — dr. J. Norkaitis. Su mažais pakeitimais priimta 13 punktų dienotvarkė.

Išsamų pranešimą apie valdybos darbą davė jos pirmininkas tėvas Alfonsas Bernatonis. Valdyba pareigas perėmė 1977 m. birželio mėn. Vasaros metu suruošta darbo stovykla berniukų bendrabučiui atremontuoti. Dalyvavo nemažas būrys jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių, kurie per tris savaites atliko darbų daugiau kaip už 10.000 DM. Painformavo apie vasaros metu vykusį pasitarimą su Vokietijos ministerijų atstovais. Vajus naujoms lovoms berniukams pirkti davė 8.800 DM. Lovos jau užsakytos, tačiau joms reikalinga ir patalinė. Praeitais metais gimnazijoje įsisteigė personalo taryba, su kuria kuratorijos bendradarbiavimas geras.

Gimnazijos direktorius V. Natkevičius trumpame pranešime suminėjo statistinių duomenų ir painformavo apie konfliktą, kuris prieš keletą dienų buvo įvykęs tarp jo ir naujojo berniukų bendrabučio vedėjo.

Iždininko pranešimas buvo taip pat trumpas, nes apyskaita ir sąmatos buvo raštu pateiktos. Bendrabučiui 1977 m. metams išleista arti 278 tūkstančių markių, kurių 75.000 davė Baden Wuerttembergo vidaus reikalų ministerija. Tėvų įnašas (įskaitant socialinę paramą nepasiturintiems) — 155.000 DM, rėmėjų būreliai suaukojo 38.000 DM. Kitos pajamos buvo smulkesnės. Gimnazijai išleista beveik 429.000 DM, o išlaidoms 346.000 DM gauta iš federalinės valdžios, 38.000 DM davė katalikų vyskupų konferencija ir 25.000 Baden-Wuerttembergo kraštas. Beveik 20.000 DM suaukojo patys lietuviai. Nors algos labai žemos, bet jos sudarė didžiausią išlaidų sumą — 385.000 DM. Metai baigti be skolų.

Kontrolės komisijos vardu pranešimą darė dr. J. Norkaitis, siūlydamas 1977 metų apyskaitą tvirtinti.

Diskusijose ilgai buvo kalbama apie direktoriaus ir bendrabučio vedėjo konfliktą. Siūlymui pakviesti bendrabučio vedėją ir duoti jam progos pasisakyti kuratorijos dauguma pasipriešino. Pastebėtina, kad jau praeitais metais vyko aštrūs konfliktai tarp direktoriaus ir abiejų bendrabučių vedėjų, kurie direktoriaus buvo atleisti. Ir šį kartą direktorius siūlė tą patį sprendimą, tačiau kuratorijos prašomas sutiko dabartinio vedėjo neatleisti.

Gimnazijos direktorius ir dr. J. Grinius pakartotinai skundėsi kurstymais iš šalies ir įvairiais „boikotais", bet nenurodydami konkrečių faktų.

Dar buvo kalbama dėl administracinių sunkumų, dėl apyskaitos, algų ir įvairių smulkesnių reikalų. Šeštadienį buvo priimtos apyskaitos ir sąmatos.

Po to buvo svarstomi pedagoginės komisijos paruošti bendrabučio vadovybės ir vidaus nuostatai. Kad jie reikalingi, buvo nuspręsta jau praeitais metais, kai iškilo konfliktas tarp gimnazijos direktoriaus ir bendrabučio vedėjų dėl kompetencijos. Auklėtojai buvo tos nuomonės, kad bendrabučio reikalai turi būti aptariami visų auklėtojų kartu su direktorium, o iškilus nuomonių skirtumui kad būtų balsuojama. Direktorius reikalavo, kad iškilus nuomonių skirtumui galiotų tik jo nuomonė. Anuometinė bendrabučio vedėja net buvo be sąlygų atleista iš pareigų, kai nesutiko pasirašyti sutarties, kurioje pirmą kartą gimnazijos istorijoje buvo įrašyta direktoriaus reikalaujamoji sąlyga.

Pedagoginė komisija savo projekte bandė „diplomatiškai" išspręsti šį klausimą antrame vadovybės nuostatų paragrafe: „Bendrabučio vedėjas (-ai) ir kitas bendrabučio personalas yra gimnazijos direktoriaus žinioje. Gimnazijos Direktorius, bendrabučio vedėjai ir jų pavaduotojai bent kartą per savaitę susirenka bendro posėdžio visiems klausimams aptarti. Darant principinio pobūdžio ir didesnės reikšmės nutarimus arba posėdyje iškilus nuomonių skirtumams, posėdžių turinys protokoluojamas. Protokolą pasirašo visi posėdžio dalyviai". Jau priėmus šį paragrafą, kilo aštrios diskusijos dėl dr. Norkaičio (pedagoginės komisijos nario) pareiškimo, kad šį paragrafą reikia taip suprasti, jog vien tik direktorius tegali daryti sprendimus, nes visi kiti jo žinioje. Kitų nuomone, pagal šį paragrafą visi posėdžio dalyviai turi balsą, jeigu sakoma, kad visi susirenka aptarti ir daro nutarimus. Šiuo klausimu neprieita jokio sprendimo, o tai ateityje galėtų žymiai apsunkinti gimnazijos darbą.

Po diskusijų kuratorijos valdybos iždininkas painformavo susirinkusius, kad prieš kelias savaites Amerikoje buvo susitikęs gimnazijos rėmėjų komiteto pirmininkę Zailskienę ir perdavė jos linkėjimus ir pageidavimus.

Pasirėmus J. Sabo pranešimu, buvo priimta šitokia rezoliucija: „Kuratorija primena mokytojams, kad bendradarbiavimas su „Tėviškės" draugija ir LTSR spauda nesiderina su darbu gimnazijoje".

Dėl laiko stokos mokslo ir auklėjimo klausimus nutarta svarstyti kitą kartą. O šių klausimų buvo labai svarbių, kaip, pavyzdžiui, būtinumas pritaikyti mūsų gimnazijoje visose vokiečių gimnazijose jau vykdomą vyresniųjų klasių reformą ir mokslo programą ir prisiderinimas prie iš Amerikos atvykstančių mokinių.

Pagaliau prieita prie eventualaus naujų kuratorijos narių rinkimo. Pagal statutą kuratorija gali išrinkti tris žmones trejiems metams kuratorijos garbės nariais. Šie asmenys turi būti nusipelnę lietuviškam švietimui ir lietuvių Vasario 16 gimnazijai. Viena pasiūlyta kandidatė negavo reikiamo balsų skaičiaus. Po neramių ir netvarkingų diskusijų dar pasiūlytas J. Barasas. Vėl iškilo aštrių ginčų, kad siūloma balsuoti be diskusijų. Kai kas dar priminė, kad praeitais metais didele dalimi dėl į garbės narius siūlomojo kandidato laikysenos gimnazija atsidūrė teisme. Direktorius V. Natkevičius ramindamas pranešė, kad J. Barasas jam yra pažadėjęs, jei bus išrinktas kuratorijon, tikrai neiti į valdybą. Protestuodama dėl posėdžio pirmininko vadovavimo ir prieš siūlomąjį kandidatą dalis kuratorijos narių, jų tarpe ir valdybos nariai (išskyrus direktorių) išėjo iš salės. Likusieji nariai 6 balsais, vienam susilaikius, išrinko J. Barasą garbės nariu ir užbaigė posėdį.

Šio posėdžio eiga rodytų, kad kuratorija nebeįstengia atlikti savo pareigų. Mokymo ir auklėjimo klausimai atidedami dėl laiko stokos. Nei iš direktoriaus, nei iš pedagoginės komisijos nebuvo galima nieko išgirsti apie gimnazijos mokymo ir auklėjimo problemas. Jau keleri metai besitęsiantys ginčai likusių problemų neišsprendžia, o jų yra daug. Mokinių skaičius mažėja. Jis vargiai ir padidės. Aukščiausias laikas pamiršti ir draugystes ir partijas ir pasirūpinti pačios gimnazijos ateitimi!

Andrius Šmitas

„AUŠRA"

(Nr. 8)

ESTIJOS-LATVIJOS-LIETUVOS NACIONALINIO JUDĖJIMO VYRIAUSIOJO KOMITETO NUTARIMAS

Estijos-Latvijos-Lietuvos Nacionalinio judėjimo komitetas nutaria:

1. Išrinkti tris pirmininkus puspenktų metų laikotarpiui iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos Nacionalinio judėjimo komitetų. Jei, pasibaigus įgaliojimo laikui, nebūtų galimybės juos perrinkti, tai jie įgaliojami vykdyti savo funkcijas, iki atsiras galimybė juos perrinkti.

2. Jei Estijos-Latvijos-Lietuvos Nacionalinio judėjimo Vyr. Komitetui nebūtų sąlygų dirbti arba jo nariai būtų persekiojami, tai bet kuriomis sąlygomis šį darbą atliks jau sukurtas PAKOMITETIS. Tokiu atveju ESTIJOS - LATVIJOS - LIETUVOS NACIONALINIO JUDĖJIMO VYR. KOMITETO visos viešojo darbo funkcijos pereina trims organizacijoms: ESTŲ PASAULINEI TARYBAI, LAISVŲJŲ LATVIŲ PASAULINEI SĄJUNGAI ir VYR. LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETUI (būtinai įjungiant į jį TOMĄ VENCLOVĄ).

3. Išrinkti Estijos - Latvijos - Lietuvos Nacionalinio judėjimo Vyr. Komiteto garbės narius: Edgarsą Andersonsą (JAV), Jurgį Baltrušaitį (Prancūzija), Piotrą Gregorenką (TSRS), Andre Kiung (Švedija), Česlovą Milošą (JAV), Ernestą Jopiką (Anglija), Arnoldą Lūšį (JAV), Jurijų Orlovą (TSRS), Ulofą Palmę (Švedija), Andriejų Sacharovą (TSRS).

4. Estijos - Latvijos - Lietuvos Nacionalinio judėjimo Vyr. Komitetas reguliariai leis estų, latvių, lietuvių, rusų ir anglų kalbomis savo dokumentų rinkinį ESLALI arba kitus leidinius.

Estijos, Latvijos ir Lietuvos Nacionalinio Judėjimo komitetai. Vilnius, 1977. VIII. 20

(ELTA)

LIETUVOJE

ŽVĖRIŲ KAILIAI JAU PUOŠ BUTUS

Kauno K. Giedrio vardo kailių fabrikas ligi šiol briedžių, stirnų ir šernų kailius atiduodavo pramonei, kuri sunaudodavo juos pakinktams ir avalynei.

Dabar tokie kailiai, „Tiesos" teigimu, „papuoš visuomeninius interjerus ir butus".

Fabrike esąs įrengtas specialus žvėrių kailių apdirbimo skyrius, kuris per metus apdoros apie pusantro tūkstančio briedžių ir tarp dviejų ir trijų tūkstančių šernų ir stirnų odų.

AUTOAVARIJŲ STATISTIKA

Lietuvos respublikinės automobilių inspekcijos pranešimu „Autoavarijų 1978 m. sausio mėn. įvyko daugiau negu per tą patį laikotarpį pernai. Ir žmonių jose nukentėjo daugiau. Labai nesisekė pėstiesiems: sausyje 125 kartus jie pakliuvo po automobilių ratais, ir 27 žmonės žuvo, 96 sužeisti. Net 99 sykius dėl avarijos kalti buvo patys pėstieji. Beje, dėl savo neatsargumo 21 žmogus žuvo, 78 sužeisti. Keturiasdešimt vieną kartą avarines situacijas sukėlė neblaivūs piliečiai.

„Daugiausiai autoavarijų įvyko antradieniais. Tomis savaitės dienomis 6 žmonės žuvo ir 28 sužeisti. Nesėkmingi ir pirmadieniai (22 avarijos, 6 žuvo, 16 sužeistų) bei ketvirtadieniai (19 avarijų, 5 žmonės žuvo, 15 sužeistų).

„Pavojingiausias paros laikas pėstiesiems nuo 18 iki 21 valandos. Per šias tris valandas sausio mėnesį įvyko 44 avarijos, kuriose 11 žmonių žuvo, 34 sužeisti. Taigi dauguma eismo nelaimių įvyko jau sutemus. Po automobilių ratais pėstieji dažniausiai pakliuvo didžiuosiuose miestuose. Štai Vilniuje ir Kaune buvo po 20 autoįvykių, kuriuose sužaloti žmonės".

VIŠČIUKŲ KAINOS

Tarybiniai ūkiai, kurie verčiasi paukštininkyste, pardavinėja gyventojams vienadienius viščiukus tokiomis kainomis: po 27 kapeikas neišrūšiuotus pagal lytį dėsliųjų veislių po 5 kapeikas gaidukas ir po 53 kapeikas pusiau mėsinių ir mėsinių veislių.

Pasirodo, dėsliosios vištos per metus sudeda daugiau kaip 200 baltos spalvos kiaušinių, pusiau mėsinės daugiau kaip 150 ir mėsinės daugiau kaip 100 rudos spalvos kiaušinių.

Ar buvo Vilniuje riaušės?

Per pasaulio spaudą plačiai nuskambėjo žinios apie praeitų metų spalio 10 d. riaušes Vilniuje. O sovietinė spauda tylėjo iki šių metų vasario 11d. Tada „Literatūra ir menas" atspausdino D. Šniuko straipsnį, tvirtinantį, kad eilinį „teliuko džiaugsmo" prasiveržimą užsienio laikraščiai išpūtę. Taigi ar D. Šniukas teisingas, ar užsienio spauda?

Liudininkais, tur būt, labiausiai reikia tikėti. „Tėviškės Žiburiai" (1978. II. 9) kaip tik atsispausdino Izraelyje gyvenančio Jigaelio Bar-Amo reportažą, kuriame jis rašo, kad riaušes laikyti vien sportinio įvykio išdava reikštų menkinti masinio protesto reikšmę. Jis susitiko su įvykio liudininkais:

„Prieš kurį laiką į Izraelį atvyko kauniečiai — muzikos mokytoja Mina ir inžinierius Michaelis Kublanovai, su kuriais man teko plačiau pasišnekėti apie dabartinę padėtį Lietuvoje apskritai ir konkrečiau apie spalio 10-osios dienos protesto demonstraciją Vilniuje. Mina Kublanovienė, kokių 30 metų moteris, gimusi Irkutske Lietuvos žydų-tremtinių šeimoje, atsitiktinai tą atmintiną dieną buvo Vilniuje ir savo akimis regėjo masinę demonstraciją, žygiavusią Lenino (Gedimino) prospektu į sostinės centrą. Pagrindinis demonstrantų šūkis, anot Minos Kublanovienės pasakojimo, buvo „Šalin okupantų konstituciją!"

„Reikėtų skaitytojams priminti, kad tomis dienomis Maskvoje posėdžiavo TSRS aukščiausios tarybos sesija, svarsčiusi bei, kaip dera „laisviausioje" ir „demokratiškiausioje" raudonosios Rusijos imperijoje, vienbalsiai priėmusi naująją konstituciją.

„Naujoji Sov. Sąjungos konstitucija „įstatymiškai" įtvirtina Pabaltijo valstybių aneksiją. Tai neabejotinai sukėlė demonstrantų — spalio 10 dienos riaušių dalyvių (ir reikia manyti, kad ne tik jų) pasipiktinimą. Iki šiol veikusi vadinamoji Stalino konstitucija buvo priimta 1936 m., kai Lietuva, Latvija ir Estija buvo nepriklausomos valstybės. Atseit, Pabaltijo tautų atstovai už Stalino konstituciją nebalsavo. Riaušių Vilniuje tikslas — pademonstruoti visam pasauliui, kad aukščiausiosios tarybos deputatai, tariamai atstovaujantieji Lietuvai, anaiptol neišreiškia savo rinkėjų valios ir balsuoja pagal iš anksto paruoštą scenarijų.

„Futbolo rungtynės tarp Vilniaus „Žalgirio" ir Smolensko „Iskros" buvo tik patogi proga legaliai sutelkti gausią minią drąsiam ir ryžtingam veiksmui prieš konstitucinę komediją. Tai jau nebe pirmas kartas, kai įvairiausių krypčių politinės jėgos, veikiančios pogrindyje, panaudoja atitinkamomis progomis sporto varžybas demonstrantų telkimui ir masinių veiksmų prieš okupantus rengimui. Panašus protesto veiksmas buvo sumaniai organizuotas Kaune 1960 m. liepos mėnesį sovietinės Lietuvos dvidešimtmečio išvakarėse. Kaune kaip tik tą dieną viešėjo TSKP CK politinio biuro narys M. Suslovas, ne be pagrindo pramintas antruoju Muravjovu koriku. Kauno sporto halėje tą dieną įvyko Lietuvos-Uzbekijos bokso varžybos, pasibaigusios masine protesto demonstracija ir kruvinu susidūrimu su milicija bei skubiai iškviestais kariuomenės daliniais. Beje, kariuomenės daliniai ir šį kartą, spalio 10 d., slopino riaušes Vilniuje, nes milicija nesugebėjo išvaikyti gausių demonstrantų. Pats faktas, kad kariuomenė panaudojama prieš civilius gyventojus, yra geriausias Lietuvos okupacijos įrodymas, paneigiantis juokingą tvirtinimą esą lietuvių tauta pati savanoriškai išsižadėjusi savo valstybingumo ir nepriklausomybės".

O ar dar atsimenamas Lietuvoje R. Kalanta? Taip, nes štai ką rašo J. Bar-Amas:

„Inž. Michaelis Kublanovas papildė savo žmonos pasakojimą faktais apie okupantų milicijos veiklą Kaune. Kasmet a. a. Kalantos susideginimo metinių dieną Kaune milicija ir įgula sustiprinta patruliuoja miesto gatves ir prisidengusios įvairiomis dingstimis draudžia jaunimui įeiti į miesto sodą bei būriuotis Laisvės alėjoje".

Inž. M. Klebonavas sako, kad Lietuvoje veikia paslėptas pogrindis. Atsišaukimų, nelegalių laikraščių, iškeltų trispalvių jam neteko matyti, bet jis pabrėžęs, kad, „labai galimas dalykas, anksčiau ar vėliau tokių pasipriešinimo pasireiškimų Lietuvoje bus apstu".

LIONELIS JACOBSONAS IŠ LIETUVOS

Britanijos Newcastle mieste, kaip vasario 27 d. rašė Newcastle-upon-Tyne laikraštis „The Journal", mirė Lionelis Jacobsonas, buvęs didžiulio siuvyklų koncerno Burton-Jackson vyriausiasis direktorius. Pavardė svetima?

Jo tėvas, Mozė, pasirodo, 1900 m. atvažiavo iš Lietuvos į Newcastle su 15 šilingų ir 6 penais, pradėjo biznį, pasiskolinęs 100 svarų, ir biznis išsiplėtė — dabar jau 650 drabužių parduotuvių, ir sūnus senatvėje nepagailėjo pinigų labdarybei.

Skaitytojų laiškai

JURKONIS IŠSIMUILINO...

Londoniškiams gerai pažįstamas Jonas Jurkonis, šiuo metu gyvenąs Muenchene, parašė „Gimtajam kraštui" labai karingą straipsnį „Norėčiau priminti", kuris buvo atspausdintas vasario 9 d.

Jurkonį aš pažįstu dar iš tų dienų, kai jis, vilkįs vachmistro uniformą, pasakodavo man, dešimtmečiui bambliui, įvairiausius kariškus dalykus. Karišką vachmistro sielą dar daugiau užgrūdino tarnyba Wehrmachte, o paskui generolo Anderso armijos eilinio antpečiai. Štai jis ir dundena neapeliuojamu, karišku tonu.

Po ilgų šen bei ten vaikščiojimų mūsų dimisijos vachmistras Jurkonis praeitų metų rudenį turistu aplankė Vilnių. Tiesa, jo simpatijos vilniškiam „Gimtajam kraštui" ne naujas dalykas. Panašių „filosofijų" „G. k." Jurkonis jau buvo ir anksčiau rašęs. Tik jis, prisimindamas savo straipsniukus „G. k.", vis raukydavosi, tampydavo pasmakrį, lyg norėdamas pasitaisyti nepatogiai spaudžiančią apykaklę ir aiškindavosi:

— Tai kad... nu... sakysim... paužiu, daugiau nerašysiu. Jau seniai susirašinėju su Šimkum iš redakcijos, sakau, gal padės kuo nors, kad brolis iš Vilniaus gautų leidimą mus aplankyti. Parašiau, paužiu, straipsniuką į jų laikraštį, o jie vienur išbraukė, kitur pridėjo. Aš, vanas, buvau visai kitaip parašęs.

Šįkart, pats apsilankęs Vilniuj, Jurkonis vėl pasijuto esąs skolingas „G. k." ir parašė visai ne juokais dailininką Jonyną ginantį straipsnį. Kas jį prašė Jonynui advokatauti — Jurkonis nepasisako. Jis tik trumpai pasigiria lankęsis Vilniuje ir „savo akimis matęs, kad žmonės ten gyvena ne taip, kaip jam pasakojo kai kas". Iš tiesų Jurkonis pats savo kelionės labai pavykusia nelaiko.

— Na, taigi mat, prie kelionių nepratęs... Varšuvoj reikėjo persėsti į Vilniaus traukinį, man buvo arčiau — įsėdau į Krokuvos. Kai iš ten kariškiai iškeldino, kol susiprotėjo, kur šiam senukui iš tikro reikia, praėjo visa para. Vilniuj teliko tik keturios dienos paviešėti. Vilniuj sutiko giminės. Gražiai! Apjuosė tautine juosta (žinoma — tarybinės vėliavos spalvomis o kaip gi kitaip!).

— Na, bet kaip ten žmonės gyvena, a. galima visa ko įsigyti krautuvėse? Kur krenta į akį Vilnius taip seniai jame ne buvojusiam? Kodėl giminės dažnai nusiskundžia laiškuose, kad šviežios mėsos krautuvėse retai bepasirodo? Koks Vilniaus kultūrinis gyvenimas? — kamantinėjom apspitę iš Vilniaus grįžusį Jurkonį.

— Nežinau, nemačiau, — teisinasi Jurkonis ir vėl timpčioja kaklą. — Nebuvau jokiose krautuvėse, nei teatre, nei kokiuose muziejuose. Kai stoty sutiko broliai su vaikais, tai taip tas keturias dienas ir prasėdėjom prie šnapso butelio.

— Tai gal nei prie Aušros Vartų tamsta nebuvai, kaip ten atrodo? — klausinėjom su apmaudu.

— Ne, nebuvau.

Še, kad norėjai! Ir suprask, žmogau, kada Jurkonis meluoja. „Gimtajam krašte" jis sakosi matęs „dabartinės Lietuvos gyvenimo tikrovę". Tiesa, o kokią jis tikrovę matęs, Jurkonis taip ir nepasakoja susikuklinęs.

Aš gi turėčiau Jurkoniui labai praktišką patarimą. Užuot advokatavęs, ko, beje, niekas tamstos neprašė, nuvažiuokite dar kartą Lietuvon. Pavaikščiokite po krautuves, pasidairykite turguj maisto produktų. Paprašykite pirmoj pasitaikiusioj mėsos krautuvėj šviežios mėsos. Pažiūrėkite, kiek kainuoja vyriškas kostiumas, ir skaičiuokite, kiek ko nupirks jūsų brolis — pensininkas už savo mėnesinę pensiją, ir paskui palyginkite savo pensijos perkamąją galią čia, Vokietijoje. Ir dar. Tamstai išeina, kad „smetoninėj Lietuvoj" nebuvo demokratijos. Na, o „tarybinėj Lietuvoje" ar yra tokia?

Ir jaudintis dėl prof. Jonyno tamstai, pone Jurkoni, tikrai neverta. Jis pajėgs atsiginti nuo savo priešų pats. Savo paties „pažangias" pažiūras galite ir toliau kultivuoti. Niekas į jas nesikėsina. Paglostykite pats save ir patapšnokite sau per petį, bet tik „nereikškite pretenzijų monopolizuoti kitų laisvę ir teises „Gimtojo krašto" šeimininkų tikslams". Paskaitykite dar kartą savo straipsnį, apsičiupinėkite. Negi nepajusite, kaip išsimuilinote?..

Muenchenietis

SUSILYGINO

„E. Lietuvis" po 30 metų nutarė sulyginti pensininkus ir nepensininkus, kad visi mokėtų tokią pat prenumeratą. O ketteringiškiai lietuviai susilygino amžium. Prieš 10 metų nepensininkų buvo trylika vyrų, o pensininkų tik keturi. Dabar vienų sumažėjo, o kitų padaugėjo, tai ir susilygino. Nors dar visi stiprūs kaip ąžuolai, manau, kad dar sulauks ir kitų 10 metų ir tada lygybė dar padidės.

Ketteringiškis pensininkas **J. L.**

Europos Lietuvių Kronika

TAUTOS FONDO PADĖKA

Per Vasario 16 d. minėjimą Manchesteryje Tautos Fondui aukojo:

po 5 sv. — A. Žukauskas ir A. Miliūnas, po 3 sv. — A. Rimeikis, O. Dainauskas, V. Kadakauskas, po 2 sv. — kun. A. Putcė, A. Jaloveckas, A. Podvoiskis, A. Pačkauskas, V. Kupstys, A. Kublinskas, po 1 sv. — K. Steponavičius, kun. V. Kamaitis, A. Jakimavičius, V. Motūza, P. Viržintas, J. Podvoiskis, J. Subačius, S. Lauruvėnas, V. Byla, B. Barauskas, K. Požėra, H. Silius, J. Bačanskas, P. Virbickas, L. Puras, Mr. X ir V. Bakys, po 50 p — J. Virbickas, B. Simėnas, S. Aleknavičius ir M. Talkačiauskas.

Iš viso 50 svarų. Aukas rinko DBLS Manchesterio skyr. pirm. A. Jaloveckas.

Visiems aukotojams ir aukų rinkėjui nuoširdžiai dėkoja

FTA D. Britanijoje

AUKOS

Spaudai paremti aukojo:

T. Krivickas — 0.50 sv., K. Murauskas — 9.50 sv., J. Varaškevičius — 2.00 sv., A. Šimkevičius — 3.50 sv.

Ačiū.

PADĖKA

Kovo 5 d. Anglijos Rajono skautai, šv. Kazimiero šventės proga susirinkę Manchesteryje, prisiuntė man visų dalyvių pasirašytą laišką, linkėdami kaip galima greičiau pasveikti.

Už šį nuoširdų laišką ir prisiminimą visiems Anglijos Rajono skautams, o ypačiai jų vadovams, nuoširdžiausiai dėkoju.

J. Lūža

LONDONAS

VELYKŲ ŠVENČIŲ PAMALDOS

Lietuvių bažnyčioje Didįjį ketvirtadienį pamaldos bus 8 val. vak., Did. penktadienį — 3 val., Did. šeštadienį — 7 val. vakare.

Velykų rytą 8 val. Prisikėlimo pamaldos, 11 val. — suma.

Antrąją Velykų dieną (neprivaloma šventė) šv. Mišios bus 11 val.

BRADFORDAS

ŠEIMŲ POBŪVIS BRADFORDE

Vyčio klubo valdyba kviečia visus vietos ir apylinkės lietuvius su šeimomis ir draugais į klubo patalpose rengiamą antrąją Velykų dieną

ŠEIMŲ POBŪVĮ,

kuris turėtų prasidėti apie 5 val. 30 min.

Prašoma, kad šeimos ar šiaip tautiečių grupės atsineštų savo užkandėlių ir velykinius margučius. Margučiai bus premijuojami. Tam reikalui paskirta 3 premijos.

Vyčio klubo valdyba

SUSIRINKIMAI

Balandžio 1 d., šeštadienį, 6 val. vak. šaukiamas DBLS Bradfordo skyriaus narių

SUSIRINKIMAS.

Bus pranešimai, valdybos ir atstovo į suvažiavimą rinkimai ir svarstomi kiti skyriaus reikalai.

Kviečiame visus narius ir besidominčius lietuvių reikalais šiame susirinkime dalyvauti.

Skyriaus valdyba

Tą pačią balandžio 1 d., 8 val. vak. šaukiamas Savišalpos kasos narių ir besidominčių

SUSIRINKIMAS.

Bus pranešimai ir valdybos rinkimai bei kiti veiklos svarstymai.

Kviečiame visus dalyvauti.

Kasos valdyba

TURININGAS MINĖJIMAS

Kovo 4 d. „Vyčio" klubo valdyba, talkininkaujama DBLS skyriaus, surengė turiningas ir pakilias Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 60-sias metines.

Į šį neeilinį minėjimą labai gausiai susirinko ne tik Bradfordo bei apylinkių, bet ir tolimesnių vietų lietuvių. Tautinei vėliavai plazdant klubo salėje, minėjimą atidarė **A. Bučys,** pasveikinęs buv. mūsų diplomatijos veikėjus dr. St. Kuzminską ir V. Čepą su žmona, rašyt. R. Spalį, kap. kun. J. Kuzmickį, skyrių valdybų atstovus ir visus susirinkusius.

Turiningą ir argumentuotą paskaitą apie Lietuvą ir jos valstybingumo atstatymą skaitė **prof. dr. A. Štromas.** Reikšmingos paskaitos turinys bus atspausdintas atskirai.

Pažėręs visą eilę svarstytinų esmingų Lietuvos klausimų, gerb. prelegentas paprašė sušukti tris kartus valio būsimai Nepr. Lietuvai, kurios garbei visi entuziastiškai sugiedojo Tautos Himną.

Meninėje dalyje vyrų sekstetas, vadovaujant **P. Vasiui** ir akordeonu pritariant **P. Viržintui,** sudainavo šešias patriotines dainas. Po to į sceną išėjo visų laukta solistė **Vijoleta Rakauskaitė** su naujomis, 5 metų bėgyje sukurtomis dainomis. Jaunajam Podvoiskiui paleidus muzikos ir televizijos aparatus, stipriai apšviestoje scenoje miela solistė, apsirengusi skoninga, ilga suknia, šviežia, taisyklinga lietuvių kalba pasveikino klausytojus ir, plastiškai judėdama, padainavo šūsnį estradinių dainų. Laisva, menine laikysena, simpatinga veido išraiška, paįvairinta šypsenos, lengvi viso kūno bei rankų judesiai susiliejo su dainų pyne. Gyvi Lietuvos vaizdai su senolių kapais, su karšto vėjo siausmu ir susitikimu su mylimuoju, su lyrinės motutės atminimais, su medžių šlamesiu ir upių čiurlenimu pavergė klausytojus, kurie susižavėję klausėsi išgyvento moduliavimo ir pabertų vaizdų spektro.

Lietuviai ilgai minės elektrizuojančias dr. A .Štromo mintis ir naujas, žavingas dainas.

Priėmimo vakarienėje skambėjo liaudies dainos, juokas, pasikalbėjimai. **Kun. J. Kuzmickis** padėkojo už paskaitininko brandžias mintis, už dainas, o sveteliams — už gausų dalyvavimą. Visu kuo pasidžiaugė rengėjų vardu **A. Bučys.** Turiningai prabilo **dr. S. Kuzminskas,** išryškinęs pagrindines paskaitininko mintis — tarybinės diktatūros sustabarėjimą ir išeivių indėlį į bendrą laisvos Lietuvos atkūrimo darbą. **Pr. Dzidolikas** pasidalino Skotijos lietuvių veiklos įspūdžiais.

Kitą dieną, sekmadienį, šv. Onos bažnyčioje gausūs lietuvių būriai susirinko į Padėkos šv. Mišias, kurias, Vyčio Klubui paprašius, kun. kapelionas atnašavo už Lietuvą ir jos gyvus bei mirusius kovotojus. Lotynų k. giedamų Mišių metu gražiai pasirodė Pr. Dzidoliko chorelis. Pamokslo metu buvo priminti ok. Lietuvos kryžiaus keliai ir laisvės viltys.

J. K.

STOKE-on-TRENT

DBLS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Šetadienį, balandžio 8 d., 7 val. vakare, The Cricketers Arms aludėje, May Bank'e kviečiamas Stoke-on-Trent skyriaus metinis susirinkimas naujai valdybai išrinkti ir einamiesiems reikalams aptarti.

Skyriaus narius ir Lietuvių Namų b-vės akcininkus maloniai prašome susirinkime dalyvauti.

Skyriaus valdyba

LEIGH

NAUJA SKYRIAUS VALDYBA

Kovo 11 d. įvykęs metinis skyr. narių susirinkimas išrinko naują valdybą: pirm. Juozas Blažys, vicepirm. A. Gramauskas, sekr. J. Pilipavičius ir kasin. M. Auškalnienė, kand. K. Rimaitis; revizijos komisijon — V. Miškinis, K. Narbutas ir B. Alekna.

Naujai skyr. valdybai linkime sekmingos veiklos.

J. P.

DERBY

SUSIRINKIMAS

Balandžio 1 d. DBLS Derby skyrius šaukia visuotinį-metinį skyriaus narių

SUSIRINKIMĄ.

Susirinkimas įvyks „Duke of York" viešbučio patalpose, Burton Rd., Derby, 6.30 val. vakaro. Nustatytu laiku nesusirinkus tinkamam narių skaičiui, po valandos bus šaukiamas kitas susirinkimas, kuris bus skaitomas teisėtu, nežiūrint susirinkusių skaičiaus.

Be visos eilės numatytų reikalų,susirinkime bus renkamas atstovas į DBLS metinį suvažiavimą.

Susirinkusieji bus pavaišinti skaniais sumuštiniais.

Visiems skyriaus nariams dalyvavimas būtinas.

Taip pat yra kviečiami ir visi kiti tautiečiai, kurie pritara lietuviškai veklai.

Skyriaus valdyba

SHEFFIELDAS

MIRĖ A. KASPERAVIČIUS

Kovo 9 d. Sheffieldo kapinėse buvo palaidotas Aleksandras Kasperavičius, gim. 1904 m. Šiauliuose.

Velionis paliko liūdinčią žmoną Oną, dukterį Angelą, žentą ir dvi anūkes. Lietuvoje liko brolis ir sesuo.

MANCHESTERIS

VELYKOS MANCHESTERYJE

Manchesterio Lietuvių Socialinio klubo valdyba Velykų pirmą dieną savo patalpose rengia

TRADICINIUS VELYKŲ ŠOKIUS.

Ta pačia proga bus premijuojami gražiausi margučiai ir kepuraitės.

Maloniai kviečiame visus klubo narius ir svečius atsilankyti į šį parengimą ir kartu atsinešti margučių ir kepuraičių.

Klubo valdyba

VOKIETIJA

LIETUVA, JOS VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI IR SUKAKTUVININKAS STASYS MOTŪZAS

Vasario 15 d. Vokietijos dienraštis „Oldenburgische Volkszeitung" atspausdno H. K. inicialais pasirašytą straipsnį „Šv. Jadvygos (St. Hedwig-Stift) Stasys Motūzas palaiko gyvus prisiminimus", pailiustruodamas jį dar ir dviem St. Motūzo drožinių fotografijomis.

Straipsnyje rašoma:

Vechta. Lietuvos respublikos atstatymo (1918 m. vasario 16 d.) 60 metų jubiliejinė sukaktis lietuvių ir jų draugų švenčiama visame pasaulyje. Ir Vechtoje prisimenama 1978 m. Vasario Šešioliktoji, kada prieš 60 metų Lietuva, 123 metus iškentėjusi svetimoje valdžioje, Nepriklausomybės deklaracija tapo respublika ir sugrįžo į laisvųjų tautų bendruomenę.

Su gedulu prisimenama ši data, o kodėl taip — žino iš buvusios žymiai didesnės bendruomenės bepalikę šv. Jadvygos prieglaudoje Vechtoje lietuviai. Šiandien Lietuva užgrobta SSSR prievartinio režimo, ir didelė pasaulio dalis nebeišdrįsta šią neteisybę pavadinti neteisybe.

Vienas tų, kuris vis dar nurodo į šią skriaudą ir į lietuvių tautos(laisvo apsisprendimo teisę, yra anksčiau buvęs Lietuvoje burmistras ir medžio dailininkas Stasys Motūzas, kuriam neseniai sukako 80 metų amžiaus. Jei šiandien tiek daug Vechtos piliečių nelietuvių yra susipažinę su pabaltiečių problemomis ir žino apie mažos, drąsios tautos ištikimybę tėvynei, tai pirmoj eilėj jo nuopelnas, bet taip pat nuopelnas ir daugelio savo tautai dirbančių lietuvių dvasininkų Hamburge, Osnabruecke ir kitose vietose. Iš tėvynės ištremtiems lietuviams Vechta tapo viena tų vietų, kurios suteikė jiems prieglaudą ir tapo jų antrąja tėvyne. Deja, tokia tėvyne, iš kurios nebeišeina nauji impulsai, kuri daugeliui lietuvių tapo amžina poilsio vieta. Vechtos kapinių kryžiai ir Stasio Motūzo drožiniai tapo gyvais to reiškinio liudininkais.

Lietuva visad atkreipia akis į seną savo valstybinę tradiciją. 1251 metais buvo sukurta viduramžių Lietuvos karalystė, kuri sėkmingai apsigynė nuo užpuldinėjimų kalavininkų misijos iš Vakarų ir pastovios gyvenamosios vietos neturėjusių tautų iš Azijos. Ištisus ilgus amžius, vėliau sudariusi federaciją su Lenkija, Lietuvos valstybė atliko tokią funkciją Europoje, kuri Vakarų Europos tautoms suteikė galimybę ugdyti ir puoselėti savo kultūrą ir dvasinį gyvenimą. Vakarai šitą Lietuvos valstybės vaidmenį ne visada įvertino. Pasidalijimas tarp didžiųjų valstybių pražudė jos nepriklausomybę. Rusų okupacinė valdžia mėgino lietuvių tautą nutautinti. Nuo 1864m. iki 1904 m. buvo uždraustas lietuviškas raštas. Taip pat neleista mokyklose dėstyti pamokų lietuvių kalba. Lietuvių, latvių ir senprūsių kalbos sudaro savarankią, tiek nuo slavų, tiek ir nuo germanų skirtingą šaką. Lietuvių kalba laikoma viena seniausių gyvųjų kalbų Europoje.

Tiktai 22 metai laisvės nuo 1918 m. iki 1940 m. buvo skirta Baltijos valstybėms. Per tą laiką Lietuvoje įvykdyta žemės reforma, sutvarkyti švietimo reikalai, susisiekimas, pradėta atstatyti pramonė ir padaryta pažanga, kur ligi tol būta atsilikimo. Šitą trumpą laikotarpį 1940 metais užbaigė sovietų invazija. Kas tuomet baisaus atsitiko Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, tai vis pasekmė to, kad neatsižvelgta į Pabaltijo tautų laisvo apsisprendimo teisę. Lietuva atkakliai priešinosi be Vakarų pagalbos, bet visur tai buvo nutylėta. O tai ne mažiau kruvini veiksmai, kokie atsitiko Vietname. Po Stalino mirties (1953) prievarta buvo visuotinai įvykdyta sovietinė santvarka.

Pabaltijo tautos — irgi lietuviai Vechtoje su savo tautiečiais kitur ir Žemutinėj Saksonijoje — šiais jubiliejiniais 1978 metais primena Pabaltijo tautų problemą, kuri tokia nepatogi ne vienam politikui, mėgstančiam leisti miglas ir nutylėti. Vis dėlto išliko teisinės pozicijos, kurių mes dažnai nežinome. Nežiūrint „atoslūgio", JAV ir toliau pripažįsta Pabaltijo valstybių diplomatines atstovybes. Eilė valstybių ir šiandien įsakmiai atsisako pripažinti Pabaltijo tautų inkorporavimą į TSSR sudėtį. Baltai ir toliau palaiko savo tautų laisvės reikalavimą ir pasitiki morale. Bet jie gerai žino, kad laisvė reikalauja kantrybės ir istorija rašoma šimtmečiais.

***

Po viena fotografija yra toks parašas: „Simboliai ir drožiniai iš Lietuvos". Toliau dar rašoma: „Lietuvos istoriją ir lietuvių tautos panoramą rodo Vechtos mieste apsigyvenusio Lietuvos dailininko Stasio Motūzo medžio drožiniai. Kas centre, aišku. Dešinėje dr. Jonas Basanavičius skaito aktą (tekstas išpiaustytas sutrumpintas) — Lietuvos Taryba 1918 m. vasario 16 d., susirinkusi Vilniuje, skelbia atstatomą nepriklausomą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje. Toliau ūkininkas išsėtuvės beria grūdus. Pagerbiant ūkininką ir kaimą (tenka pasakyti, kad iš kaimo kilusios inteligentijos ir savanorių dėka buvo iškovota Lietuvai nepriklausomybė). Toliau lietuvaitė, atstovė kaimo moterėlių, kurios gyvu žodžiu ir iš lietuviškų maldaknygių perdavė vaikams gimtosios kalbos meilę. Kairėje: knygnešys, didžiai nusipelnęs lietuvių tautai. Knyga „Christus stirbt in Litauen" sako apie Lietuvoje siaučiantį terorą ir bažnyčios persekiojimą. Staugiantis legendarinis vilkas reiškia, kad Gedimino pilies bokšte vėl suplevėsuos laisvos Lietuvos trispalvė vėliava".

J. Pyragas

LIET. SODYBA

VELYKOS SODYBOJE

DBLS Sodybos skyrius maloniai kviečia visus tautiečius ir jų draugus atšvęsti šv. Velykas Sodyboje.

Programa: kovo 26 d., 11.30 val. šv. Mišios. 3 val. p. p. pasilinksminimas su šokiais, turtinga loterija ir margučių varžybomis. Bus atskirai premijuojami vaikų ir suaugusių margučiai. Priimami tik natūralūs kiaušiniai.

„EUROPOS LIETUVIO" PRENUMERATA — GERIAUSIA DOVANA DRAUGUI!

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

BRADFORDE — kovo 26 d., 12.30 val. iškilmingos Prisikėlimo Mišios.
WOLVERHAMPTONE — Velykose, kovo 26 d., 18 val., Convent of Mercy, St. John's Square.
BIRMINGHAME — kovo 27 d., 11 val., St. John's Convent, 19 Park Rd., Moseley.
NOTTINGHAME — Atvelykyje, balandžio 2 d., 11.15 val., Lietuvių Židinyje.
MANCHESTERYJE — kovo 26 d., 12.30 val., St. Chad's bažn., Cheetham Hill Rd.
BOLTONE — kovo 27 d., 11 val., St. Patrick's bažn., Great Moor St.
BRADFORDE — balandžio 2 d., 12.30 val.
HALIFAXE — balandžio 9 d., 1 val. p. p.
BRADFORDE — balandžio 16 d., 12.30 v.

Švedija

VASARIO 16 MINĖJIMAS STOCKHOLME

Švedijos lietuviai, gyvenantieji Stockholme ir aplinkiniuose miestuose, susirinko ir šįmet paminėti nepriklausomybės sukakties, aptarti bendruomenės veiklos bei išrinkti naujų organų sekantiems metams.

Kadangi šįmet sukako 60 metų nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo, tad ši sukaktis buvo ypač pažymėtina. Susirinkimą pradėjo valdybos pirm. Valentinas Vilkėnas, tardamas sukakčiai pritaikytą žodį. Susirinkimui pravesti buvo pakviestas Jonas Kriaučiūnas, o sekretorium — Bernardas Gumauskas.

Po valdybos pranešimo apie bendruomenės veiklą bei finansinę padėtį buvo pareikštas jai pasitikėjimas ir padėka. Po to rinkta, tikriau saknt, perrinkta valdyba. Į ją dabar įeina: Valentinas Vilkėnas, Gintautas Būga, Alfonsas Jovertas, Juozas Lingis ir Feliksas Takas. Pastarasis yra naujai išrinktas, o kiti perrinkti. Revizorium buvo perrinktas Klemensas Gumauskas.

Toliau buvo Juozo Lingio paskaita apie Lietuvos valstybinės ir tautinės vėliavos istoriją. Kaip daugeliui žinoma, atgimusios Lietuvos valstybinė vėliava buvo raudona su Gedimino stulpais vienoj pusėj ir raiteliu ant balto žirgo kitoj pusėj. Ši graži vėliava su įdomiais simboliais buvo nešama Lietuvos karių pulkų dar Vytauto laikais, o vyčio atvaizdas užtinkamas valstybės dokumentų antspauduose jau Algirdo metais, t. y. apie 14 šimtmečio vidurį.

Tautinės vėliavos istorija yra gi žymiai jaunesnė. Jos spalvos, kaip žinoma, skaitant iš viršaus, yra geltona, žalia ir raudona. Šių spalvų vėliava buvo įsisavinta lietuvių studentų korporacijos „Lituanica" Karaliaučiuje jau apie 1830 metus. Oficialiai, kaip Lietuvos tautinė vėliava, buvo ji Lietuvos Tarybos priimta 1918 m. balandžio mėn. Dėl vėliavos spalvų simbolinės reikšmės yra įvairių aiškinimų; bet gal lietuvių širdžiai ir gamtai gana artimas būtų toks, kokį vienas tautietis vakarienės metu taip išdėstė: nuo aušrų — gelsva spalva, nuo Lietuvos pievų — žalia ir nuo dobilų — raudona...

Po šios paskaitos Jonas Pajaujis padarė apžvalginį pranešimą apie religinę padėtį šiuo metu Lietuvoje, kuriam pagrindinę medžiagą sudarė „L. K. Bažnyčios Kronikos". Tarp kitko buvo pažymėta, kad Lietuvoj kasmet miršta daugiau kaip 20 kunigų, kai tuo tarpu tik apie 10 naujų teišventinama iš ten veikiančios seminarijos. Jau vien tik šis faktas aiškiai kalba apie kat. bažnyčios perspektyvas ateityje.

Toliau sekė nekurios diskusijos bei aptarimas klausimų, liečiančių Š. L. Bendruomenės veiklą bei ateinantį P. L. Jaunimo kongresą. Susirinkimas baigtas gražia muzika ir daina „Lietuviais esame mes gimę", sklindančia iš garsinės juostos ir pritariant dalyviams.

Po formalios dalies sekė bendra vakarienė, kurios metu. Bendruomenės kasininkui buvo gera proga suorganizuoti rinkliavą ir praturtinti savo iždą net 1.800 kronų (apie 400 amerik. dolerių). Nemaža dalis šios sumos „nubyrėjo" padengti vakarienės išlaidoms.

Iš viso dalyvavo apie 40 asmenų, iš kurių apie 15 dar gimusių Lietuvoj. Pats jauniausias dalyvis buvo vos tik 1 metų, o pats seniausias — 86 metų. Be stockholmiškių, buvo dar atvykusių iš Nykoepingo, Gotlando, Vaesteras, Upsalos ir kitų miestų.

Deja, lietuvių metinius susirinkimus jau kelinti metai tenka vesti ir paskaitas skaityti švedų kalba, nes daugumas dalyvaujančių arba visai nesuranta lietuviškai, arba moka tik po kelias dešimtis lietuviškų žodžių. Beveik visos dalyvių šeimos yra „maišytų" tėvų, tad ir nenuostabu, kad jaunimas tarp savęs kalbėjosi irgi tik švediškai.

Baigiant tenka visų dalyvių vardu pareikšti nuoširdžią padėką Feliksui Takui ir jo šeimai už malonų sutikimą jau nebe pirmą kartą priimti tiek daug žmonių savo gražiame ir ištaigingai įrengtame name.

J. Kr.

Skautiškuoju keliu

Manchesterio skautų stovyklą parėmė:

Skautų tėvų komitetas — 15 sv., P. Myers — 2 sv.

Skautiškas ačiū.

Rajono Skautų Vadija

PRANEŠIMAS DĖL STOVYKLOS

LSS 60 metų sukakties Rajono skautų stovykla įyksta liepos 26 d. — rugpiūčio 6 d. Lietuvių Sodyboje.

Kviečiamas visas skautaujantis ir neskautaujantis jaunimas gausiai dalyvauti ir tuo atžymėti Lietuvių Skautų Sąjungos 60 metų veiklos garbingą sukaktį.

Mokestis už maistą asmeniui 18 sv.

Siūloma rezervuotis savo atostogas skautų stovyklai ir džiaugtis bendrame jaunimo ratelyje didelėje skautiškoje šeimoje.

Rajono skautų vadovybė